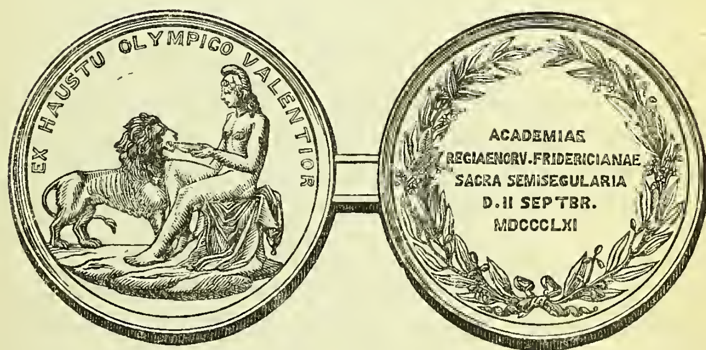
4

DET KONGELIGE FREDERIKS UNIVERSITETS

HALVHUNDREDAARS-FEST

SEPTEMBER 1861.

BERETNING OG ACTSTYKKER.

CHRISTIANIA.

BRØGGER & CHRISTIE'S BOGTRYKKERIE.

1862.

Forberedelser.

Den 2den September 1861, Halvhundredaars-Dagen efter det norske Universitets Stiftelse ved Kong Frederik den Sjettes bekjendte Rescript, havde det akademiske Collegium besluttet at høitideligholde ved en Fest og til den Ende allerede tidlig paa Sommeren udsendt en af Professor *Monrad* forfattet latinsk Indbydelses-Skrivelse til udenlandske Universiteter og andre lærde Indstiftelser.

Fremdeles udgaves umiddelbart før Høitiden et Festskrivt, ligeledes af Professor *Monrad:* Det Kongelige norske Frederiks Universitets Stiftelse. 112 S. 8.

Endelig blev slaaet en Medaille efter Tegning af Professor Welhaven, forestillende paa Aversen Gudernes Mundskjenk, der giver en Løve Drikke, med Omskrivt: EX HAUSTU OLYMPICO VALENTIOR, medens paa Reversen læses: ACADEMIAE REGIAE NORV. FREDERICIANAE SACRA SEMISECULARIA D. II. SEPTBR. MDCCCLXI.

Som Svar paa de udsendte Indbydelser indløb Lykønsknings-Skrivelser fra Universiteterne i Berlin, Dorpat, Erlangen, Freiburg, Göttingen, Groeningen, Heidelberg, Jena, Königsberg, Leipzig, Marburg, München, Tübingen, Wien, Zürich, fra Svenska Akademien, Wetenskaps- og Witterhets-samhället i Götheborg, det Kongelige Oldskrift-Selskab og det medicinske Selskab i Kjøbenhavn, det finske Literatur-Selskab i Helsingfors, den lærde Skole i Reykjavik, Akademie der Wissenschaften i Berlin, Schleswig-holstein-lauenburgische Gesellschaft für vaterländische Ge-

schichte, Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur, Literarischer Verein i Tübingen, Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften (Görlitz), Geologische Reichsanstalt i Wien, Société impériale des sciences naturelles de Cherbourg, Société impériale des naturalistes de Moscou, Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen Ruslands (Riga), hvilket sidste Selskab ogsaa sendte som Festskrivt en trykt Afhandling: „Besitzungen der deutschen Ordens in Schweden von C. Russwurm"; m. Fl.

De nordiske Universiteter og lærde Selskaber ligesom det nærmestliggende tydske Universitet i Kiel sendte Deputerede til Festen. Disse vare:

Fra Universitetet i Upsala: Prorector, Professor, Mag. F. F. Carlson.

— Universitetet i Kjøbenhavn: Rector magnificus, Etatsraad, Professor Lic. jur. Bornemann, Conferentsraad Dr. Madvig og Conferentsraad Forchhammer.

— Universitetet i Lund: Prorector, Professor Dr. Sundberg og Professor Dr. Hagberg.

— Universitetet i Kiel: Professor Dr. Bartels, Professor Dr. Thaulow og Professor Panum.

— Universitetet og flere lærde Selskaber i Helsingfors: Professor Dr. Knut Felix von Willebrand.

— Kongelige Wetenskaps-Akademien og Kongl. Carolinska medico-chirurgiska Institutet i Stockholm: Professor Dr. Carl Santesson.

— den historiske Forening i Kjøbenhavn: Professor F. E. Schiern.

— Fyens literære Selskab: Biskop Engelstoft.

Ligeledes kom Deputerede fra Studentcorpserne, nemlig:

— Lund: Professor Ljunggren samt Studenterne Wiebull, Humble og Åberg.

— Upsala: Cand. Cederstråle, Docent Gilljam og Bjørnstrøm.

— Kjøbenhavn: Cand. theol. Chr. Richardt, Student G. Rode, Cand. jur. Chr. R. Lund, Student Wolff og Student Bentzon.

Universitetets officielle Fest.

Paa Festdagen samledes i Universitetets store Sal de Fremmede, de øvrige indbudne Auctoriteter, Universitetets Lærere og saamange af de Studerende, der kunde rummes. Blandt de Indbudne vare 6 Gjenlevende af de ved Universitetet først (i 1813) immatriculerede Studenter, nemlig: John Aas, Sogneprest i Gjerrestad, Christian Fredrik Arbo, forhenværende Overlærer ved Drammens lærde Skole, Clemens Ebbell, Toldbetjent i Christiania, Jens Lyster Frølich, Rector ved Frederikshalds lærde og Realskole, Sigvard Emil Petersen, Brigadelæge i Frederikshald og Hans Riddervold, Statsraad. Man indtraadte i Procession under en af Hr. Arnold componeret og under hans Anførsel udført Fest-Ouverture. Efterat Professor Hallager, som Collegiets Formand, havde besteget Kathedret, oplæstes først af Statsraad Petersen et fra Hs. Maj. Kongen indløbet Telegram saalydende:

„Jeg overdrager Statsraaden at bringe følgende min Hilsen til Lærere og Studerende ved det norske Universitet:

Hindret fra personlig at overvære Eders Høitid, er jeg dog i Tanken nærværende hos Eder og jeg sender Eder, Lærere og Studerende ved det norske Universitet, denne min Hilsen, deri indesluttende Udtrykket af min Glæde over Universitetets velsignelsesrige Virksomhed under de tilbagelagte 50 Aar og deri nedlæggende mine bedste Ønsker for dets Fremtid til Hæder og Lykke for Norge.

Jeg paalægger Eder ogsaa at bringe min Hilsen til de Lærde fra andre Universiteter, hvilke ved denne Fest glæde det norske Universitet med deres Nærværelse.

Carl."

Derefter udbragte Præses et „Gud bevare Kongen!" der istemtes af den hele Forsamling.

Nu fremtraadte de fremmede Deputerede for at frembringe deres Lykønskninger.

Professor *Bornemann* fra Kjøbenhavn sagde:

„Alle Videnskabens Dyrkere ere som saadanne nødvendigen Forbundsfæller og Venner, idet de vide, at deres Stræben efter Sandhedens Erkjendelse er tom og ufrugtbar, naar den holder sig eensom og afsluttet i sig selv alene. Det store Formaal: Erkjendelsen af Tingenes Væsen, Sandhedens Erkjendelse, opnaaes kun, forsaavidt et saadant Formaal overhoved kan opnaaes, ved en Fællesvirksomhed, der fuldbyrder sig gjennem Aarenes Række følge og ved de mange, trindt om paa Jorden adspredte Arbeidere, af hvilke enhver kun kan yde et Bidrag, større eller mindre, men altid dog, i Forhold til Opgavens Krav, i sig selv kun saare lidet. Og hvad der gjælder om de enkelte Mennesker, gjælder ogsaa om Universiteterne; de yde hver for sig kun et Bidrag, deres Virksomhed vilde være forgjæves, dersom den ikke var medoptagen i den store Totalvirksomhed, som udgaaer fra samtlige Universiteter.

Bevidstheden om det Forbund, der saaledes bestaaer mellem alle Universiteter, er og bør vistnok altid være levende tilstede; men den gjør sig dog med forøget Liv og Styrke gjældende, naar en Videnskabens Høiskole efter Udløbet af en længere Tidsperiode festlig mindes sin Grundlæggelse. Paa en saadan Dag vender det Forsvundne tilbage med Nærværelsens friske Glands, det Spredte samler sig til Eenhed, enhver Tvivl om Betydningen af Høiskolens Virksomhed maa svinde, naar Sammenhængen i det, som i et længere Tidsrum er arbeidet og udrettet, ikke længere er skjult, men træder klart for Dagen. For det Universitet, som høitideligholder sin Stiftelsesdag, er det en rig Tilfredsstillelse at mindes, hvad det allerede har udrettet for Videnskaben, og det henter herfra en kraftig Opmuntring og et freidigt Haab for sin fremtidige Virksomhed. Men denne Tilfredsstillelse, og denne Opmuntring og dette Haab er ikke Noget, som er de øvrige Universiteter uvedkommende. De tilegne sig deres Deel deraf, idet de vide, at Søsteruniversitetets Virksomhed ikke er dettes alene, men et Moment i den fra dem alle udgaaende Fællesvirksomhed.

Det er da i det Fællesskabs Navn, som forbinder alle Universiteter, at vi, Kjøbenhavns Universitets Udsendinge, idag komme til Eder for at bevidne Eder: vor Erkjendelse af det Meget, som Eders Universitet, i den sammenlignelsesviis korte Tid, det bestaaer, allerede har udrettet for Viden-

skaben vore Forventninger om, hvad det fremdeles vil udrette, og vore Ønsker om, at den Velsignelse ovenfra, uden hvilken intet menneskeligt Værk lykkes, fremdeles maa følge Eder. Men det er ikke i dette Fællesskabs Navn alene, at vi komme til Eder. Vi ere ogsaa knyttede til Eder ved særegne Baand, som give vore Følelser og Ønsker for Eder forøget og inderlig Styrke. Vore Universiteter ere begge nordiske Universiteter. Er der nu noget Eiendommeligt i den nordiske Aands Retning, saa er der ogsaa anviist de nordiske Universiteter en eiendommelig Virksomhed i Videnskabens Tjeneste, som særligt er deres. Men ikke blot dette. Blandt Nordens Universiteter er Kjøbenhavns og Christianias Universiteter atter hinandens allernærmeste Frænder. De ere det ved det nære nationale Slægtskab, ved den gjennem Aarhundreder gaaende fælleds historiske Udvikling, ved den store Overeensstemmelse i Sprog og Opfattelse af Livsforholdene. Disse Universiteter ere derfor ogsaa hinandens allerkjæreste Frænder. Og endelig er der Et, som jeg ikke kan lade være usagt, nemlig dette. at vi Danske ikke uden dybt at bevæges kunne mindes, at dette Universitet er stiftet i et af de sidste Aar, i hvilke Danmark og Norge vare politisk forenede. Vi bøie os for den høiere Styrelse, der ophævede denne Forbindelse, men vi haabe, ja, vi ere fuldt forvissede om, at den broderlige Forbindelse mellem de to Folk, som ogsaa den i sin Tid bidrog til at fremkalde og nære, aldrig vil udslukkes."

Professor Mag. *Carlson* fra Upsala:

„På Upsala Universitets vägnar frambär jag till Syster-Universitetet i Christiania vid dess halfhundraåriga högtid helsning och lyckönskan. Blomstre Norges Universitet friskt, kraftfullt, välgörande, såsom hittills! Spride det rikt omkring sig bildningens ljus, i frid mognande dess frukter! Med fröjd vare dess arbete och med framgång! Välsignelse öfver dess framtid! Jag framför denna tillönskan i enkla ord, men ur djupet af mitt och mina medbröders hjertan."

Professor Dr. *Sundberg* fra Lund:

„Äfven Lunds Universitet frambär sin vördnadsfulla och hjertliga lyckönskan. Må Guds välsignelse hädanefter såsom hittills hvila öfver detta lärosäte, att det vetenskapernas säde här utsås må bära frukt hundradefallt. Den ymniga skörden från de förflutna femtio åren berättigar till stora framtidsförhoppningar. Frukten tillhör närmast Norige sjelf, men dernäst broderlandet, som tacksamt erkänner sin redan undfångna andel och tror på

densammas rikliga förökande. Ur den djupaste gemensamhetskänsla uttalar derföre Sveriges södra Universitet lika varmt som det norra sitt: ära och framgång åt Christiania Universitet!“

Professor Dr. *Santesson* fra Stockholm:

„För den inbjudning till dagens högtidlighet, hvarvid Kongl. Svenska Wetenskaps Akademien och Kongl. Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet i Stockholm blifvit hedrade får jag såväl å Akademiens som Institutets vägner härmed offentligen frambära deras gemensamma erkänsla och tacksägelse.

Ehuru Stockholm icke kunnat skicka någon representant för ett Universitet — då denna hufvudstad ensam bland alla de nordiska hufvudstäderna ännu, tyvärr, saknar ett sådant — ega dock de institutioner, hvilkas ombud jag har den äran vara, mångfaldiga vel nära beröringspunkter med flera af universitetets särskilda afdelningar. Gemensamt är dessutom vårt kall; gemensamt det mål vi på skiljda vägar söka. Alla stå vi å kulturens tjenst, och gemensamt är följakteligen ock vårt arbete i densamma. — Hvad Christiania Universitet, den yngsta länken uti de skandinaviska universiteternas syskonkedja, härutinnan uträttat, under den på Civilisationens tidmätningsskala jemförelsevis korta tidrymd af endast 50 år, som dess verksamhet upptagit, år så betydande och så löftesrikt för framtiden, att det af ingen samtid kan förbises, af ingen efterverld förgätas. Det är till detta stora och glädjande resultat jag å mina komitenters och egna vägnar lyckönskar Christiania universitet, — under tillönskan, att samma ungdomsfriska, spänstiga utvecklingskraft som hittils, må fortfarande innebo och verka till utveckling och mognad af de rika frukter det för framtiden lofvar — till gagn och lycka för menskligheten och vetenskapen — till heder och ära för den skandinaviska Norden, och i främsta rummet för detta universitets „alma mater“ — för Norrige sjelft!“

Professor Dr. *Willebrand* fra Helsingfors:

„Till denna Högtidsdag, då Norges män med glädje blicka tillbaka på hädangångna femtio år af sitt Universitets tillvaro, hafva Edra själafränder hastat från när och fjerran att få frambära sin hyllningsgärd. Ifrån fjerran strand nedlägges för Eder härmedelst de varmaste lyckönskningar å de vetenskapliga samfunds vägnar, dem jag är sänd att representera: Finlands Kejserliga Alexanders Universitet, Finska Vetenskapssocieteten, Finska Läkare-Sällskapet och Finska Litteratursällskapet. Å dessas vägnar får jag

framföra de hjertligaste välönskningar för det Norska Universitetets lyckosamma framtid. De femtio år denna högskola på ett så lysande sätt genomgått, med de utmärkte män hon haft att framvisa inom vetenskapernes olika grenar och i det betydelsefulla inflytande hon derigenom utöfvat å det menskliga vetandets utveckling, ge icke blott ett hopp utan en visshet om att hon äfven framdeles och fortfarande inom menskligbetens stora culturarbete skall lysa som en stjerna af første ordningen på vår klara nordiska himmel."

Professor *Thaulow* fra Kiel, idet han overrakte en saakaldet Votivtavle:

„Hochgeehrter Herr Rector der Universität zu Christiania!

In die Ihnen bekannteren und verwandteren Dialekte der schwedischen und dänischen Sprache, in welchen Ihrer Universität so eben die Glückwünsche dargebracht worden sind, mischen wir Deputirte der Kieler Universität nun einen Dialekt, der Ihnen etwas ferner liegt, den deutschen. Aber fremd sind wir Ihnen nicht, sondern vielmehr eben so voll Ihre Brüder, wie die Schweden und Dänen, da wir ja allzumal Glieder Eines und desselben Völkerstammes sind, des germanischen, wie wir denn ja auch in der ersten und grössten Lebensfrage, die es giebt, in der Religion, Eine Einheit bilden, die evangelisch-lutherische, und Deutschland, Dänemark, Schweden und Norwegen Luther als ihren gemeinsamen grossen Reformator anerkennen.

Unsere verschiedenen Sprachen, die deutsche, dänische, schwedische und norwegische, sind ja so zu sagen nur verschiedene Effulgurationen Eines og desselben Geistes, des germanischen, und wenn Reichthum immer als ein Gut erschien der Armuth gegenüber, so können uns diese verschiedenen Dialekte der germanischen Sprache nicht betrüben, sondern müssen uns vielmehr als ein Zeichen des Reichthums des germanischen Geistes freundlich und wohlthuend entgegentreten.

Die heutige Feier ist eine Feier der Wissenschaft und wer wollte einen Augenblick anstehen, auch hier wiederum zu bekennen, dass Deutschland, Dänemark, Schweden und Norwegen eine Einheit bilden, die gemeinsame That germanisch-protestantischer Forschung.

Gestatten wir uns beiden Deputirten der Kieler Universität nun, die Interpreten der Gefühle zu sein, die unsere deutsche Universität, und wir dürfen sicher sagen, alle deutschen Universitäten, am heutigen Tage für Sie empfinden.

Norwegen hat in Deutschland einen gar schönen Klang. Seine kurze selbständige neuere Geschichte hat mit rapider Schnelligkeit die Herzen Deutschlands gewonnen. Es mag dazu beigetragen haben die Macht Ihrer alten Sagen, die überwältigende Grossartigkeit Ihrer Natur, Ihrer Fjorden, Wasserfälle und Glätscher, die Sitte Ihrer patriarchalischen Gastfreiheit; — aber vor Allem sind es doch Ihre Thaten, welche die eindringliche und gewinnende Sprache führten, die Tüchtigkeit, Gediegenheit und Einfachheit Ihres Nationalcharakters. Ihre Tage von Eidsvold aus dem Jahre 1814 erfullten stets wie Ideale unser Bewusstsein, und Ihre Constitution erregte von jeher unsere Bewunderung. Steht doch Ihre politische Entwickelung einzig in ihrer Art da!

Ein Geist in solchem Aufschwung musste zugleich auch seine anderen Kräfte rasch aus sich entwickeln auf dem Gebiete der Künste und Wissenschaften, und wir sagen Ihnen je nichts, was Sie nicht Selbst zu wiederholten Malen gehört und in Blättern gelesen, dass Ihre Künstler und Dichter weit und breit bei uns berühmt sind, und dass die grösste Achtung vor Ihren Wissenschaftsmännern uns erfüllt.

In dieser Gesinnung hat die Kieler Universität uns zu Ihnen gesandt. Wir wissen aus tief innerster Erfahrung, welche Bedeutung eine Universität für ein Land hat, wie sie der Centralpunkt aller geistigen Bewegung für ein Volk ist, und rufen Ihnen daher aus vollem Herzen zu: „Heil Ihrer Universität, vivat, floreat, crescat!"

So bleibt uns nur noch übrig, Herr Rector, die in dieser Capsel sich befindende Votivtafel Ihrer Universität als ein bleibendes Zeichen der Freundschaft Seitens der Kieler Universität zu uberreichen."

Biskop *Engelstoft* frembragte Hilsen fra Fyens literære Selskab. (Af hans Tale har man ikke kunnet faae noget Referat).

Professor *Schiern* fra Kjøbenhavn:

„Idet jeg paa den danske historiske Forenings Vegne ogsaa skal føie min Lykønskning til de Lykønskninger, der allerede ere bragte Fredriks-Universitetet, troer jeg her især at turde lykønske det til den Virksomhed, som det har udfoldet i historisk Retning Jeg troer, at der baade i og udenfor Norge kun hersker een Mening derom, at i hvor mange Retninger endog dette Universitet kan have udmærket sig, har det dog ikke mindst betegnet sig ved sin historiske Retning. Der var saa meget Ukjendt, som Norges historiske Skole har fremdraget, saa meget Forglemt, som ved det

blev opfrisket, og den har kastet Lys over saa Meget, der var dunkelt. Og i denne Henseende vil jeg da her ikke blot lykønske Norges Historie, men Nordens Historie i sin Heelhed; thi det laa i Sagens Natur, at for det Blik, der herfra, fra Oslo og det gamle Agershuus, henvendtes mod Nordens fælleds Fortid, maatte ikke Lidet vise sig anderledes, end for den Betragtning, der udgik fra Mælarens Strande eller fra Kysterne omkring Øresund. Vistnok har ikke ethvert Resultat, hvortil man har troet at være kommen, allevegne fundet Indgang, men dette, der er den videnskabelige Forsknings almindelige Skjæbne, maa ikke beklages, derover bør man tvertimod glædes i den videnskabelige Friheds og Sandheds Navn. Men til hvad det lykkedes den norske historiske Skole at bidrage til virkelig Oplysning af Sandheden, og til hvad vi ville haabe at den herefter vil virke, virke i Sandheds og Retfærdigheds Tjeneste, dertil lykønsker jeg Universitetet, som saa den fremstaae og endnu blandt sine Lærere tæller dens første Repræsentanter."

For alle disse Lykønskninger takkede Professor *Hallager* i følgende Ord:

„Den Glæde, vi idag føle over, at vi ved Forsynets Bistand kunne høitideligholde Universitetets halvhundredaarige Stiftelsesdag, forhøies ved de mange Beviser paa Deeltagelse, vi have modtaget fra fremmede Høiskoler og lærde Selskaber, der ved berømmelig Virksomhed have indtegnet sit Navn i Videnskabernes Historie; thi i disse Deeltagelsens Tegn see vi et Vidnesbyrd om, at heller ikke vor Gjerning i det forløbne Tidsrum har været uden Frugter. Men dobbelt kjært er det os, at saa varme Lykønskninger komme til os fra de Universiteter, med hvilke vi nærmest ere kaldede til at virke i Forening, og saa meget mere som disse Lykønskninger frembæres til os af saa høit agtede Videnskabsmænd. Idet jeg derfor byder mine Herrer velkommen, takker jeg Dem paa Universitetets Vegne for den Ære, De bevise os og beder Dem, at De til de Høiskoler og lærde Selskaber, De her repræsentere, ville overbringe Bevidnelsen om det norske Universitets dybtfølte Erkjendtlighed for den Deeltagelse, som Deres Budskab og Nærværelse tolker os."

Derpaa udførtes under Anførsel af Hr. *Arnold* en af denne componeret Cantate for Dobbeltchor, Soli og Orchester med Text af Professor *Welhaven*.

Chor.

Vi prise dig du Lysets Gud,
som i vort Støv din Klarhed tænder,
og strøer i dine Verdner ud
en himmelsk Sæd med milde Hænder.
Hos dig, hvis Øie vogter Stjernehæren,
og seer i vore Sjæle,
hos dig i Takkebøn vi dvæle;
thi dit er Riget, Magten og Æren!

Svarende Chor.

Ja, lover ham med Sjæl og Mund
for denne Mindets Høitidsstund
med Glæden over Aandelivet!
Sandhedslængsel, Troens Styrke
har hans Viisdom Norden givet;
af hans Dyb vor Stamme fik
Forskeraand og Alvorsblik,
som seer hans Lys i Tidens Mørke.

Recitativ.

Lysets Fest til Betragtning kalder;
Blikket naaer Mimers Gyldenalder
med dens Gry af Guddomsvæld;
Harpers Guld i dets Opgang skinner,
og med Runer og med klare Tinder
staaer i Morgenskjæret Norges Fjeld.

Solo med Chor.

Fjeldets Aand Harpen tog,
stemte den til Valasangen;
alvorsfuldt Varslet drog
vidt om Land i Solopgangen:
Denne Dagning skal formørkes,
onde Magters Idræt styrkes,
Mulmtid ruge over Vangen.

Men paany skal Mørket brydes,
og i Ly af hellig Fred
Verdens dybe Gaade tydes.
Engang skal, for Asers Rige,
Dag med Lys, som ei gaaer ned,
af de øde Nætter stige.

Recitativ.

Det sandes, det fuldendes
gjennem de lange Seklers Rad;
i Norges Saga kjendes
en Tone af Valas Verdenskvad.
Den vidner om Glands, der sank og svandt
i vinterlig Folkedvale;
den hilser en Dag, som atter randt,
og vakte de stille Dale.

Arie med Chor.

Deilig opsteg over Strande
Dag paany med Lærkers Röst.
Da fik Nor en skyfri Pande
og et mildt forynget Bryst.
Hellig er du at erindre,
Dag, som kroned Slægters Haab,
længe drømt i Folkets Indre,
hilset af dets Jubelraab!

Deiligst reistes i din Morgen
Viisdoms Hal i Granelund;
Folkets Arv, som laa forborgen,
glimted frem af Templets Grund;
frydfuldt blev til Altret baaren
Tempelskat fra hver en Egn;
Spirerne til Frihedsvaaren
fik et Værn i Hallens Hegn.

Her har Nor paa Odelsgrunden
sine Syners Idavold,
her blev Runeskriften funden
paa det gyldne Ahneskjold.
Her er Verdens Gaade tolket
i et Ly af hellig Fred,
herfra skinner over Folket
Lys af Sol, som ei gaaer ned.

Vexelsang.

Lifligt er Mindeharpernes Kald,
og et Folk til Tonerne lytter;
thi som til Helg over Dalenes Hytter
Festdagen kalder til Viisdommens Hal.
Aandeligt her i Erindringens Spor,
samles Disciplernes spredede Skare;
vidt over Vang, til vort festlige Chor,
Gjenlydstoner fra Fjeldene svare.

Den egentlige Festtale var Professor Dr. *Holmboe* af Collegiet anmodet om at holde. Men da han umiddelbart før Festen var bleven syg, maatte den af ham forfattede Tale oplæses af Lector Nissen:

„Der indtræffe i Menneskets Liv Begivenheder, som have en afgjørende Indflydelse paa hans Fremtid, — Begivenheder, der staae som Grundpiller for hans Skjæbnes Bygning, hvortil han stedse skuer tilbage, naar han vil søge Kilden til følgende Tiders Held eller Uheld. Og de Dage, naar saadanne følgerige Begivenheder foregaae, fæste sig uudslettelige i hans Hukommelse og deres periodiske Tilbagekomst opfordrer til Overveielse over den gjennemlevede Periode, til Betragtninger over hvad og hvormeget af det, som i samme er foregaaet, knytter sig til Epochen, over hvad Anvendelse man har gjort af de vundne Erfaringer og hvorvidt derpaa bør bygges Haab for Fremtiden.

Men ere saadanne Epocher i Individets Liv af Vigtighed, saa ere de det i en langt høiere Grad, naar deres Indflydelse strækker sig udover Corporationer, Communer, ja over hele Stater. Det er en saadan Epoche,

som idag opfordrer os til med Taknemmelighed mod Forsynet at ihukomme den 2den September 1811, da Norges daværende Konge, Hans Majestæt Kong Frederik den Sjette, undertegnede det Document, som indeholdt Beslutningen om Oprettelsen af et Universitet i Norge, en Begivenhed af den allerhøieste Vigtighed for den høiere Dannelse i Riget, for Norges Selvstændighed, for Norges Lykke.

Kaste vi nemlig Blikket et halvt Seculum tilbage, til den Tids Tilstande, sammenholde vi dermed Forholdene, som vi nu skue dem, maae vi erkjende, at Fremgangen er saa stor, som ingen ældre Periode af Norges Historie paa halvhundrede, ja selv paa hundrede Aar kan opvise Mage til. Ved Periodens Begyndelse var i Norge Anledningen til at skaffe unge Mennesker en almindelig høiere videnskabelig Uddannelse indskrænket til de lærde Skoler i de fire Stiftstæder, efterat en femte, som havde været i Gang paa Kongsberg, nogle Aar forud var nedlagt; og Antallet af de Studerende, som fra de norske Skoler dimitteredes til Universitetet var, ifølge en i Engelstofts Annaler meddeelt Liste for 15 Aar i Gjennemsnit ikke fuldt 20 om Aaret, medens de 21 Skoler i Danmark dimitterede mere end det firedobbelte Antal, og selv om man regner Privatisterne med, udgjorde de norske Studerende i Kjøbenhavn neppe over en Femtepart af det hele Antal. Aarsagen hertil laa vel tildeels i Skolernes ringe Antal og den deraf flydende Vanskelighed for fjernt boende Familier at skaffe sine Sønner Skolegang; men for en væsentligere Deel i Universitetsstadens Fjernhed, idet Nogles ringe Kaar gjorde det vanskeligt at bestride de med en lang Reise og et fleeraarigt Ophold i den kostbare Hovedstad forbundne Omkostninger, Andre, som hverken manglede Evne eller Lyst til at skaffe sine Sønner en høiere Dannelse, afholdtes derfra ved Betragtningen af de Farer i moralsk Henseende, som Opholdet i Kjøbenhavn, ligesom i alle større Stæder, udsatte den Unge for, — en Fare, som ved Afstanden forøgedes. Medens nemlig Forældre i Danmark i det Mindste to Gange aarligen i Universitetsferierne, og tildeels oftere uden synderlig Bekostning, ja endog til Besparelse kunde see de ved Universitetet studerende Sønner hjemme, controlere deres Færd, styrke dem i gode Forsætter, af og til endog besøge dem i Hovedstaden, hørte det til Sjeldenheder, at en norsk Student kunde see Hjemmet, førend han havde fuldendt sine fleeraarige Studier. Frygten var derfor ikke ugrundet; thi mere end een fra Hjemmet og Skolen velopdragen og med grundige Kundskaber udrustet Yngling var i den fjerne

Hovedstad gaaen tilgrunde, berøvet den Stötte, som ømme Forældre og kjærlige Frænder kunde have ydet ham, og som hans unge Alder endda ikke havde kunnet undvære. Sorgen er stor, Taarerne bitre, naar Døden kalder Forældres elskede Børn bort. Men Trøstens Engel formaaer dog at lindre denne Sorg, med sine Vingers milde Viften at bringe Taarerne til at bortdunste, og give Plads for blide, om end vemodige Følelser; men ingen Tunge formaaer at skildre, ja Tanken formaaer neppe at fatte den Smerte, som maa knuge Forældres Bryst, naar en haabefuld Søn bliver Lastens Bytte. Hvad Under da, at mangen Fader, mangen Moder, uagtet de saa gjerne havde ønsket at skaffe Sønnen den Grad af Dannelse, som kunde naaes ved Universitetet, lod sig af Frygt for Faren nøie med at lade ham standse paa Halvveien, at indskrænke hans Dannelse til, hvad Hjemmet eller Fødelandets Skoler kunde yde ham. Forfærdelsen rammer ikke blot Forældre og Frænder, men den griber om sig i stor Omkreds og afskrækker Mange fra at udsætte sine Sønner for lignende Farer.

Savnet af et Universitet i Norge var derfor gammelt, og Ønsket derom havde længe ulmet i Nordmænds Bryst, inden det kom til Orde; thi Pressetvang hvilede over Landet, og intet Ønske, som var Regjeringen ubehageligt, kunde finde noget Organ. Ikke før var Tungebaandet løst, førend der blev høilydt Tale om Norges Savn af et Universitet; men Pressefriheden var endnu for ung, dens Indflydelse for ringe til i de første Tider at gjøre Indtryk paa Magthaveren. De Øren, til hvilke Talen var rettet, vare døve, og selv den grundigste Argumentation maa forstumme, naar Ingen hører derpaa. Sagen blev stillet i Bero i Haab om bedre Tider.

Saadanne syntes at opgaae et Snees Aar derefter. Da udbrød den franske Revolution, og den frigjorte Presse opstillede nye Anskuelser angaaende det rette Forhold mellem Regjering og Folk. Vare disse end for en Deel umodne og falske, saa var der paa den anden Side dog ogsaa meget Sandt deriblandt. Disse Anskuelser skyllede som en rivende Strøm ud over alle Europas Lande; de naaede ogsaa vort Norden og bidroge visselig ikke Lidet til, at Følelsen af den Tilsidesættelse, hvorunder Norge i Secler havde sukket, kom til Udbrud, og Vigtigheden af et Universitet var et af de første Spørgsmaal, som Pressen tog under Behandling.

Det var ikke blot Nordmænd, som førte Ordet for Sagen; men ogsaa ædle danske Mænd. Saa mange Slægtskabs og Venskabs Baand knyttede nemlig det danske Folk til det norske, at Norges Savn baade forstodes og

føltes af den dannede Classe i Danmark; men Nordmænds og Danskes forenede Optræden formaaede ikke at fremme Sagen. Dog maa man indrømme, at Øieblikket ikke var saa beleiligt, som det fra først af syntes.

Krige, som fulgte paa den franske Revolution, og som stadigen antoge større og større Dimensioner, bragte Europas Cabinetter til først og fremst at sørge for Staternes udvortes Sikkerhed, for at opretholde Throner og Dynastier; de indre Anliggender, selv de vigtigere, trængtes derved i Baggrunden. Da Krigen havde naaet Norden og havde afbrudt Forbindelsen mellem Broderrigerne, da bleve snart Savnene uudholdelige. De anseeligste Mænd i Landet forenede sig om Oprettelsen af et Selskab for Norges Vel, som, næst efter Foranstaltninger mod Hungersnød, erkjendte, at et af de kraftigste Midler til at sørge for Landets Vel var Oprettelsen af et Universitet. Selskabets Direction udstedte da en Indbydelse til Subskription, og uagtet en fleeraarig Krig haardt havde medtaget Rigets Ressourcer, uagtet Hungersnød stod for Døren, var Overbeviisningen om Uundværligheden af en Høiskole dog trængt saa dybt ind i Folkets Bevidsthed, at saare betydelige Summer bleve tegnede deels til Betaling engang for alle, deels til aarlige Bidrag. Kongen, som var underrettet om Stemningen i Norge, og maa antages at have billiget den, eftersom han havde tilladt sin Svoger, Norges Statholder, Prinds Fredrik af Hessen, at sætte sig i Spidsen for Subskriptionsindbydelsen, oppebiede ikke dennes Udfald, men fattede sin Beslutning 3 Maaneder efter at Indbydelsen var udstedt.

Budskabet herom blev i Norge modtaget med Jubel. Talrige Fester tolkede Glæden over den store Velgjerning; Danske og Norske feirede i Forening den store Begivenhed; Takkebønner opstege fra alle Norges Kirker til alle gode Gavers Giver. Enthusiasmen var stor, og Sagen blev fremmet med Alvor og saa stor Hurtighed, at inden to Aar afholdtes den første Examen ved Norges Universitet.

Saa var da det dybtfølte Savn afhjulpet, de længe nærede Forhaabninger opfyldte. En Centralskole for den høiere almindelige videnskabelige Dannelse var stiftet inden Landets Grændser, et Brændpunkt, hvorfra man haabede at see Oplysningens Straaler spredte ud mod det yderste Norden.

Denne Velgjernings Storhed blev endnu dybere følt, da Norges politiske Forbindelse med Danmark kort efter blev opløst, og det efter en trehundredaarig provinciel Stilling indtraadte paanyt i de selvstændige Staters Række, med en Constitution, som lagde en betydelig Deel af Magten

i Folkets egne Hænder, — en Magt, der ikke uden Fare kunde betroes til den uvidende, raae Masse, der aldrig havde havt Anledning til at skue ud over den snevre Kreds, hvori den var opvoxen, og ikke havde kunnet tilegne sig noget klart Begreb om politisk Frihed.

Friheden bliver nemlig kun et falsk Navn for Tøilesløsheden og Terrorismen, hvor ikke en dannet Aand er raadende. Den uvidende Masse er i Regelen Lidenskabernes Træl, og Trællen bliver Tyran, dersom han ei holdes i Ave af høiere Magter. Men saadanne er just Intelligents, Moralitet, saadan Aandsoverlegenhed, som den videnskabelige Dannelse især er skikket til at meddele.

Til Lykke for Staten stod Universitetet der nu forud som en Skjerm mod Raahedens Indbrud, som et Arnested for den Ild, hvorfra man haabede Lys og Varme i saa mange Forhold.

Hvorledes ere disse Forhaabninger opfyldte? Hvilke Frugter skue vi af vort Universitets Virksomhed? Dette er Spørgsmaal, som nu paatrænge sig os, Spørgsmaal, som vi, der idag staae ved Endepunktet af dets første halve Seculum, bør være belavede paa at besvare.

Aandens Frugter modnes langsomt. Mangen Vaar og mangen Høst med Udsæd og Indsamling ere forløbne, inden den Aandens Sæd, som nedlægges i Ynglingens Bryst, fæster Rod, skyder Spirer, blomstrer og bærer Frugt. Fordringerne kunde derfor i de første Tider ikke være saa store. Ringe var ogsaa det Lærerpersonale, hvormed Universitetet begyndte sin Virksomhed; kun sex Lærere vare der; og ihvorvel Tallet strax det følgende Aar forøgedes til mere end det dobbelte, da de første Studerendes Specialstudium skulde begyndes, kunde det dog ikke berettige til store Forventninger. Vor nyfødte Stat havde for mange og for store Krav at tilfredsstille til strax at kunne udstyre Høiskolen saaledes, som den ønskede. Fremskridtene maatte i Begyndelsen være smaae; men efterhaanden som Herrens Bistand har forøget Statens Velmagt, ere ogsaa Universitetets voxende Behov blevne betænkte, idet Midler Tid efter anden ere bevilgede til en stadig Forøgelse af Lærernes Antal. Det var en Selvfølge, at de Studerendes Tal steg i et langt stærkere Forhold. Fra 18, som bestode den første Examen artium, steg Tallet aarligen i de første 20 Aar, indtil den aarlige Tilvæxt naaede noget over 100. Dengang culminerede Tilvæxten. Senere har den aarlige Tilvæxt sjelden oversteget 100, men i Regelen nærmet sig dette Tal. Det forholder sig nemlig her som ved an-

dre europæiske Universiteter, at Søgningen i en væsentlig Grad reguleres ved Antallet af de Embeder, der kræve en høiere videnskabelig Dannelse for sin Indehaver. Men indrømmes end, at Fleerheden af de Studerende har saadanne Embeder i Udsigt, saa er dette dog ingenlunde Tilfælde med Alle. Mangfoldige gaae fra Universitetet strax over i forskjellige andre Stillinger. Alene en Sammenligning mellem de aarlige Vacantser i deslige Embeder og den aarlige Tilvæxt af Studerende, viser, at neppe Halvparten kan vente at opnaae Embedsstilling snart efter fuldendte Studier. Det er saaledes antageligt, at der rundt om i Landet gives ligesaamange Mænd med videnskabelig Dannelse udenfor Embedsstanden, som i denne.

Saadanne Resultater vilde ikke være naaede uden Forøgelse af de lærde Skolers Antal. Universitetets Oprettelse fremkaldte strax flere nye lærde Skoler, saa at disses Tal efter faae Aars Forløb var fordoblet, og senere er steget til over det Tredobbelte, hvoriblandt dog nogle ere Middelskoler, som føre sine Elever i samme Retning om end ikke lige til Universitetet, og Fleerheden af dem har tillige Realclasser annecterede.

Ved disse Skolers og Universitetets fælleds Bestræbelser maa Antallet af de videnskabeligt dannede Nordmænd være mere end fordoblet i Sammenligning med Aarhundredets Begyndelse. Jeg siger Nordmænd; thi mange videnskabeligt dannede Danske var i hine Dage Indehavere af Embeder i Norge, og vi maae erkjende, at flere af disse have store Fortjenester af vort Fædreland; men den fremmede Accent formaaer dog ikke at trænge saaledes ind i Hjerternes Dyb som de hjemlige Toner; den finder lettere Veien til Hjernen end til Hjertet, dettes Strænge bevæges lettest til at zittre ved tilvant Samklang.

I Løbet af de henrundne halvhundrede Aar har Norge altsaa vundet en saare betydelig Forøgelse af de aandelige Kræfter, som det kan disponere til Oplysningens Fremme.

Men, kan man sige, de aandelige Kræfter beroe ikke saa meget paa Indehavernes Antal, som paa Kraftens Intensitet. Er ogsaa denne forøget? Her er en Sammenligning mellem Før og Nu noget vanskeligere. Aandskraftens Intensitet lader sig ej maale eller veie; den lader sig ei fremstille i Talstørrelser. Men vi mangle dog heller ikke i dette Stykke Kriterier, som give os gyldig Grund til Glæde. Træet kjendes paa dets Frugter; den aandelige Dannelses Standpunkt træder for Dagen i Tale og Handling, i Skikke og Sæder, og i disse fandt ved Aarhundredets Begyndelse endnu

megen Raahed Sted. Jeg behøver ikke at dvæle ved Skildringer af Scener, som ej vare sjeldne selv blandt Mænd, som burde være Massens Mønstere og Veiledere; der ere i denne Forsamling mange ældre Mænd, som (med mig) erindre hine Tider, og jeg tvivler ikke paa, at de yngre gjennem Fædrenes Beretninger kjende meget til den daværende Tilstand.

Der er en kjendelig Forbedring i de ledende Classers Forholde, som vidne om, at vore Dages Dannelse ikke blot er en ydre Forfinelse, en overfladisk Politur, men at den har en Intensitet, som har trængt dybt ned under Overfladen, — og det ikke alene til Hjernen, men ogsaa til Hjertet.

Den sande Dannelse erhverves hverken ved store Kundskaber alene eller ved eensidig Skjærpelse af Intelligentsen. Kun hvor det Sande, Ædle, Skjønne naaer dybt ned til Hjertebunden, kun der bliver Dannelsen velgjørende for Individet og for Samfundet.

At det just er saadan ægte Dannelse, hvortil vort Universitet har været saa heldigt at kunne yde store Bidrag, derom vidner den store Agtelse og Tillid, som den store Fleerhed af de her dannede Embedsmænd — Universitetets herligste Frugt — nyder, — en Tillid og en Agtelse, hvori de ikke alene kunne maale sig med Embedsstanden i hvilketsomhelst andet Land, men hvori de endog overgaae mange. Ogsaa udenfor Embedsstanden nyde mangfoldige herfra udgangne Mænd en lignende Agtelse og Tillid, idet de jævnligen ere Indehavere af Communernes Tillidsposter, og ligesom hine ofte kaares til disses Repræsentanter ved vore Storthing.

Det er saaledes indlysende, at de aandelige Kræfters Tilvæxt i Norge i de sidste halvhundrede Aar er betydelig ikke blot i extensiv, men ogsaa i intensiv Henseende, at Oplysningens Bærere ikke blot ere blevne talrigere, men ogsaa have vundet forøget Kraft. Det er Erkjendelsen af denne Sandhed, som udtales i Legenden paa den Medaille, Universitetet har ladet præge til Minde om denne Festdag: *Ex haustu Olympico valentior.* Og denne forøgede Styrke øver Indflydelse i en viid Kreds. Det er nemlig ikke blot den egentlige Lærerstand, der i Herrens Haand er Redskaber til at befordre Samfundets aandelige Fremvæxt; hertil bidrage ogsaa de Mange, som efter at have erhvervet en høiere Dannelse ere indtraadte i de meest forskjellige sociale Stillinger, som Embedsmænd, Gaardbrugere, Handlende, Fabricanter og i andre Næringsveie. Dannelsen er nemlig som en Fakkel, der ikke blot lyser for den, for hvem den er tændt, men og for enhver Anden, som kommer i dens Nærhed. Den dannede Mands hele Optræden

spreder Lys og Varme i den Kreds, hvori han færdes; ja selv det enkelte Ord, der udgaaer af hans Mund, virker ofte velgjørende, hvor han mindst aner det. Det er ingen ringe Lykke for et Land at eie mange saadanne Mænd. Vi kunne lykønske os til den vundne Tilvæxt som en Kilde til Glæde og Haab.

Haab og Glæde øse vi ogsaa af den Yndest, hvormed Universitetet har været omfattet saavel af vore Konger som af Folket. Det var ikke blot til dets Oprettelse, Kongen og en Mængde Private, som før nævnt, skjænkede betydelige Gaver; men under dets Virksomhed er Gavmildheden stadigen vedbleven. Alle vore følgende Konger have med rund Haand skjenket aarlige Bidrag til trængende Studerendes Understøttelse. Mange Private have skjenket tildeels betydelige Legater i samme Øiemed. Ja nogle have legeret Universitetet sin hele efterladte, temmelig betydelige Formue. Den bevilgende Myndighed har ikke indskrænket sig til at vedligeholde det Bestaaende, men har jevnligen bevilget Udvidelser, saavel af Lærerpersonale som af videnskabelige Samlinger. Ere end ikke alle Savn afhjulpne, saa borger dog den Velvillie, som herigjennem udtaler sig, for at ogsaa de, der endnu føles, efterhaanden ville blive fjernede. Denne Velvillie har især sat sig et talende Mindesmærke i de store og skjønne Bygninger, som ere en Pryd for vor Stad, og ved sin hensigtsmæssige Anordning og sine lyse og rummelige Læsesale virke oplivende paa Lærere og Tilhørere. Denne Velvillie vil ikke ophøre, saalænge Universitetets Virksomhed harmonerer med den Indskrift, som nedlagdes med Grundstenen: „*Nisi domum ædificaverit dominus, frustra laborabunt ædificantes.*“ Ja visselig vil baade Læreres og Lærlingers Arbeide være forgjeves, saafremt vi under Opførelsen af den aandelige Bygning, som her er vor stadige Gjerning, ikke hæve Blikket mod det Høie og søge Bistand hos den Herre, som ene er istand til at bygge Huset, vedligeholde det, give det Fasthed og Varighed for Tid og Evighed. Uden saadan Bistand kunne vi Intet udrette, men med denne Bistand kunne vi trøstigen arbeide paa vor Bygning; med saadan Hjælp kunne vi frimodigen bygge paa den gjennem Secler prøvede Grundvold, som Herren ved at lede Aandsudviklingens Gang selv har anviist, idet vi følge den fra Culturens Vugge, saa at vi bringe vor Bygning i lige Linie med de aandelige Bygværker i hele den civiliserede Verden. Derved sættes vi istand til at træde ind i disse uden at føle os fremmede, og til at benytte de Skatte, som tusindeaarige Erfaringer og Granskninger der have ophobet.

Paa denne Grund have de Mænd bygget, som siden Videnskabernes Opblomstren have øvet den meest velgjørende Indflydelse paa Samfundet; paa denne bygger fremdeles den meest haabefulde Ungdom overalt, hvor høiere Dannelse skattes. Ved at følge dette Exempel have vi hidtil vundet Kraft til at holde os i Rad og Række med de meest oplyste Nationer, til med dem at kunne nyde Frugterne af Videnskabens Træ uden Hensyn til, i hvad Land de modnes; ved at bygge paa den Grundvold, hvoraf Myriader af Kunstudtryk ere opvoxede, og hvor de fremdeles frodigen spire, erholde vi Herredømme over den tusindfoldige Terminologie, som danner den civiliserede Verdens Fællessprog, uden hvilken ingen Videnskabsmand vilde kunne forklare sin Mening, og uden hvilken han ei heller vilde kunne forstaae Andres, men ved hvis Hjælp den fremmede Litteraturs Skatte staae til hans Raadighed, om han end har ringe Kjendskab til det nyere Sprog, der tjener som Cement for det videnskabelige Materiale.

Hvad litterær Virksomhed angaaer, da var det ikke at vente, at et ungt Universitet i dette Stykke skulde kunne maale sig med de ældre. Hos os var derhos i de første Decennier Lærerpersonalet saa ringe, at den Enkelte maatte overtage, hvad der ved de større Universiteter er fordeelt mellem Flere, Noget, som tildeels endnu er Tilfældet, hvortil for Nogles Vedkommende maa føies Overtagelsen af andre offentlige Hverv. Anderledes er det i rigere og større Stater. Disse have ikke alene flere og med et talrigere Lærerpersonale udstyrede Universiteter, men ved Siden deraf adskillige Videnskabsmænd, som Staten særskilt lønner, for at de frie for alle Embedsforretninger ganske kunne offre sig til videnskabelige Forskninger og litterær Virksomhed. Der kan Arbeidet deles; der kan den Enkelte ved at vælge en meget speciel Branche naae ned til et Dyb, som er uopnaaeligt for den, der maa bearbeide et større Felt. Dette er hos os en Hindring mod den Enkeltes Bidrag til Videnskabens Udvidelse; og naar han forfatter Noget, er den ringe Afsætning, reent videnskabelige Værker kunne vente hos et faatalligt Folk, en Hindring mod at lade det trykke. Uagtet nemlig Videnskabernes Dyrkere og Yndere i Norden ingenlunde ere faa i Forhold til Folkemængden, maa dog de enkelte specielle videnskabelige Værkers Læsekreds blive ringe i Sammenligning med den, videnskabelige Værker kunne gjøre Regning paa i de mangedobbelt folkerigere Lande. Den videnskabelige Litteratur har saaledes her i Norden særegne Vanskeligheder at kjæmpe med, som ikke maae lades ude af Sigte ved Bedøm-

melsen af Universitetets Virksomhed i denne Retning. Og dog er Fortegnelsen over de Værker og Afhandlinger, der skylde vort unge Universitet sin Tilværelse, ikke ringe. At de ogsaa i Udlandet have tildraget sig Opmærksomhed, derom vidne de talrige litterære Forbindelser, hvori vort Universitet staaer med Udlandets Universiteter, Videnskabs-Akademier og andre lærde Selskaber, blandt hvilke nogle endog selv have anholdt om Forbindelse med vort Universitet. Vi kunne derhos paavise flere Rækker af videnskabelige Tidsskrifter, udgivne af Samfund, hvis Medlemmer her have erholdt sin væsentligste Dannelse. Ogsaa vort for fire Aar siden oprettede Videnskabsselskab i Christiania, hvis Medlemmer for en stor Deel bestaaer af Universitetets Lærere, har begyndt en litterær Virksomhed, som giver godt Varsel for kommende Tider. Endog blandt de Studerende er en forhen ukjendt litterær Virksomhed i det seneste Decennium fremkaldt ved vor nuregjerende Konges naadige Gavmildhed, som for 12 Aar siden satte det akademiske Collegium istand til at udsætte Priisopgaver. Mange af disse have nemlig fundet meget tilfredsstillende Besvarelser og vundet Guldmedaillen. Sytten saadanne Medailler ere i de forløbne Aar tilkjendte sexten Candidater og Studenter. Afhandlingerne ere tildeels ved Trykken blevne Almeenhedens Eiendom.

Jeg har nu stræbt i kort Omrids at skildre, hvad vort Universitet har udrettet; jeg har udhævet de væsentligste Træk af dets lyse Side; men alle menneskelige Indretninger har ogsaa sine Mangler. Vort Universitet kan heller ikke være noget Ideal. Men paa den ene Side er det min fulde Overbeviisning, at Lyset her er saa prædominerende, at Skyggen ei synderlig bemærkes; og paa den anden Side vilde det være en Vanhelligelse af denne festlige Dag at drage frem, hvad der kunde formindske Glæden. Vi ville ikke dvæle ved de mørke Sider, men takke Gud, og glæde os i, at Lyset er saa fremherskende, at vi med fuld Fortrøstning kunne skue ind i Fremtiden og sætte vort faste Haab til, at den henrundne Periode indeholder Spiren til en yderligere Udvikling af vort Universitet og til en lovende Fremtid for vort Fædrelands videre Fremskridt i Oplysning og Velvære.

Efter denne Tale udførtes tilsidst Cantatens Slutning:

Recitativ med Chor.

I Hallen, der staaer helliget og fredet,
et halvt Aarhundred er tilbagelagt,
og rigt og vidt den har sin Fylde bredet.
Thi som Lys, der i hver Farve spiller,
og som Væld, der nærer tusind Kilder,
er for Slægterne dens milde Magt.

Vi signe Eder, i vort Jubelmøde,
I, som brød Fjeld for Hallen, og holdt Stand,
hvor Grunden lagdes i et vidtstrakt Øde.
Ja, med Fryd I løfted tunge Byrder,
og fra Høiderne, som Folkets Hyrder,
har I hilset et forjettet Land.

Recitativ og Arie.

Norges Land er for Lyset vundet,
i dets Krands Laurens Løv er bundet,
og fra Hallen vaier Friheds Flag.
Viisdoms Hal, Folkets Værn og Smykke,
signet stande du fra Dag til Dag,
fast i Grund, med Klarhed under Tag,
fattet ind i vore Dales Lykke!

Chor.

Vi løftes fra Jordens Vraa;
vi dvæle med Sjælens Øie,
hvor Folkeaanderne staae
om Thronen i det Høie.
Der flammer i Norges Aand
et Haab, som ei vil svige;
løst er hans Vingers Baand,
mægtigt hans Tanker hige.
Viis ham, o Herre, med styrende Finger,
Straalernes Vei for hans hævede Vinger,
styrk ham til Daad i dit evige Rige!

Senere paa Dagen indløb Telegrammer fra Kjøbenhavn og Upsala, det første fra den danske Premierminister med Underretning om, at vort Universitets Senior, Professor *Hansteen*, var udnævnt til Storkors af Danebrog, det andet saalydende:

Consistorium academicum i Upsala anhåller vänligen att dess deputerade ville meddela den akademiska Senaten i Christiania, att Consistorii ledamöter i denna stund med kärligt deltagande erindra sig den minnesrika glädjesfesten, som brödrafolkets Universitet nu firar.

R. Olivecrona,
Universitetets nuvarande Rector.

Borgernes Middag.

For at festligholde Dagen havde dernæst Christiania Borgere foranstaltet en Middag, hvortil samtlige Universitetslærere og Universitetets øvrige Embedsmænd, Studentersamfundets Bestyrelse, Jubel-Studenterne samt de fremmede Videnskabsmænd og Studerende, tilsammen nogle og halvfjerds, vare indbudne. Efterat Skaalen for Kongen var udbragt, talte Statsraad *Stang* for Universitetet:

Mine Herrer! Taknemmelighed mod Videnskaben for de Velgjerninger, den yder Livet, har med Rette kunnet kræves af enhver Tidsalder, men ikke af nogen med saa stor Grund som af den nærværende. Dette er indlysende, om vi endog blot see hen til den materielle Side af den Gavn, Videnskaben stifter; thi ikke i noget foregaaende Tidsrum har den skjenket Verden saa mange nyttige Opdagelser, eller stillet saa store og indgribende Kræfter til Menneskenes Raadighed, eller spredet saa meget Lys over Samfundets Anliggender, eller givet de vigtigste Grene af Enkeltmands Idræt saa megen Veiledning og saa kraftigt Fremstød. Dog — Videnskabens Maal er ikke blot at forbedre Livets ydre Kaar, men at adle det ved Oplysningens og Culturens Magt. Men om vi see Sagen fra denne Side,

viser det sig atter, at den nærværende Slægt fremfor nogen tidligere er opfordret til Taknemmelighed; thi det maa vel erkjendes, at Videnskaben aldrig tilforn har spredt saa megen Oplysning og Cultur omkring sig, at der aldrig har været nogen Tid, hvori den er traadt i saa megen Forbindelse med Livet og hvori dens Velgjerninger har kunnet fremstille sig for saa mange Menneskers Bevidsthed.

Forholder dette sig saa, vilde der i Grunden ikke behøves Mere for at forklare, at saa Mange idag trindt om i Norges Land i Gjerning eller ialfald i Aand og Tanke slutte sig til Universitetets betydningsfulde Mindefest. Men troligt er det dog, at Fleerheden fortrinsviis ledes af de historiske Erindringer og fædrelandske Betragtninger, der knytte sig til Dagen, idet de fornemmelig dvæle ved Universitetets Betydning fra nationalt Synspunkt. Og denne Betydning er visselig stor. Det kan i en vis Forstand siges, at Videnskaben ligesom Sandheden kun er een for alle Folk som for alle Tider. Men om dette forstaaes saaledes, at det videnskabelige Arbeide kan forrettes af ethvert Folk for ethvert andet, er Sætningen kun med megen Begrændsning sand. Naar der er Spørgsmaal om at behandle et Folks Historie, dets Sprog, dets Literatur, dets Fortids Overleveringer, dets Kirke, dets Lovgivning, Statsvidenskaberne i Anvendelsen paa dets Tilstande, fremstiller det sig for Enhver, at der udkræves nationale Værksteder for dette Arbeide, allerede af den Grund, at Stoffet i mange Dele vil ligge den Fremmede for fjernt til at han heelt og med Sikkerhed kan tilegne sig det. Hin Sætning har derfor kun paa de exacte Videnskabers Omraade en mere ubetinget Anvendelse. Naar man kommer udenfor dette Omraade, naar Videnskabens Underlag ikke mere er Naturen eller de abstracte Rum- og Talstørrelser, men Menneskelivet selv med dets Foreteelser og Frembringelser gjennem Tiderne, saa faae Nationaliteterne sit Krav, og Videnskaben maa, for tilfulde at kunne udfolde sine Velsignelser, gives nationale Hjem. Endog bortseet herfra, er det klart, at en universel videnskabelig Dannelnelsesanstalt i et Lands eget Skjød paa en ganske anden Maade vil give Fremstød til dets aandelige Udvikling, end lignende, som findes udenfor dets Grændser. Og ikke mindre klart er det, at en Indretning, der samler og forener et Lands aandelige Kræfter, en Indretning, hvor fædrelandske Anliggender stadigen betragtes i Videnskabens Lys, og hvor en talrig Deel af Folkets Ungdom Slægt efter Slægt under fædrelandsk Veiledning og under broderlig gjensidig Paavirkning modtager høiere Dannelse, for senere hver

i sin Egn at benytte denne til at virke for og paa Samfundsforholdene, — at en saadan Indretning maa være det kraftigste Middel til at styrke den nationale Bevidsthed og knytte det nationale Sambaand fastere. Og denne sidste Side af Sagen maatte især være af stor Betydning, naar vi tænke os 50 Aar tilbage i Tiden. Thi adspredt som dette Folk af Naturen er paa et stort Fladerum, og berøvet, som det paa den Tid var og i Aarhundreder havde været, det store Foreningsmiddel, som ligger i et særskilt, og især i et frit, Statsliv, var dets Eenhed som Nation egentlig kun tilstede i dets Fortids-Historie og lykkeligviis tillige uudslettelig tilstede i dets Hjerte. Derfor indsaae vore Fædre, at hvad enten der handledes om at fremme dette Folks aandelige Udvikling, eller at styrke og forene det som Nation, kunde der ikke paa denne Tid skjenkes det en større Velgjerning end et Universitet. Og efterat de vare komne til denne Indsigt, sparede de ingen Anstrengelser og ingen Opoffrelser for at naae Maalet, indtil Værket idag for 50 Aar siden, under Medvirkning af en ædel Konge, hvis Minde være velsignet, kom til Fuldbyrdelse.

Det er umuligt at betragte de Offere, som vore Fædre bragte, for at erholde et Universitet i Landets Skjød, uden at gribes af Beundring for den Aand, der besjælede dem. I økonomiske Midler stode de langt under os; men dette erstattedes ved deres opoffrende Fædrelandskjærlighed, idet de ikke spurgte om hvad de kunde taale at afsee, men hvor meget der behøvedes. Ja! — i opoffrende Fædrelandskjærlighed staae vi ikke over vore Fædre. Jeg bliver staaende ved dette Udtryk; thi vi vilde vel ikke kunne give den Tanke Rum i vort Hjerte, og vilde endnu mindre kunne føre det over vore Læber, at vi, med Blikket henvendt paa Alt hvad vore Fædre under tunge Savn og Lidelser har offret, samlet, grundlagt og efterladt os, skulde staae tilbage for dem i at opfylde vor Pligt mod Fædrelandet, om der atter kom en Tid, der krævede ligesaa store Anstrengelser.

Vi have dvælet ved Universitetets Betydning for det hele Land. Dets særskilte Betydning for denne Stad er iøinefaldende og erkjendes tilfulde af dens Indvaanere. Om de materielle Hensyn sættes udenfor Betragtning, oversee vi ikke, at Christianias Indvaanere have den letteste Adgang til dets Læresale og til at benytte alle dets Skatte. Bortseet herfra, vide vi at vurdere den Indflydelse, som Opholdet her i Staden af et saa stort Antal Mænd, der offre sig til Videnskabernes Dyrkelse, har til at berige og for-

ædle det aandelige Liv i vort Samfund. De Herrer Lærere, som beære vort Selskab med Deres Nærværelse, det er selvfølgelig Dem, som vi herved fornemmelig have for Øie. Vi erkjende tilfulde, hvilken betydningsfuld Bestanddeel vort Samfund har i Dem. Over den Navnkundighed, som er bleven Flere blandt Dem til Deel, ere vi med Deres øvrige Landsmænd stolte paa vort Lands Vegne; men til Dem alle være det sagt, at vi vide at høiagte Dem og Deres Kald, dette Kald, der er saa lidet lønnet med denne Verdens Goder, paa samme Tid som det er saa ophøiet i sit Formaal, saa ædelt i sin Udøvelse, saa velsignelsesrigt i sine Frugter.

De Herrer Studerende ved Universitetet, som glæde dette Selskab med Deres Nærværelse, jeg behøver ikke at sige Dem, med hvor megen Interesse for ikke at sige Forkjærlighed Deres Stand omfattes af denne Stads Indvaanere. Forberedelse til et Fremtidskald, men en Forberedelse, der gaaer gjennem Tilegnelse af Videnskabens herlige Skatte, dyb Alvor i Bestræbelsen og paa samme Tid Ungdommens Freidighed i Sindet — dette er den lykkelige Lod, der tilhører de skjønne, ak! de aldrig tilbagevendende Aar, der bære Navn af Studenteraarene. Det kan ikke feile, at saadanne Aar maae bidrage Sit til at forædle det Samfund, hvori de henleves.

Ja mine Herrer! Det er i levende Erkjendelse af Universitetets Betydning for det hele Land og tillige af de uskatteerlige Goder, det medfører for Christiania By, at denne Stads Indvaanere have samlet sig her idag. Det er med Taknemmelighed mod vore Fædre for de Anstrengelser, hvormed de grundlagde Universitetet, med Taknemmelighed mod dets ophøiede Stifter for den Kjærlighed til det Norske Folk, og den Viisdom, som han ved Universitets Oprettelse lagde for Dagen, med Taknemmelighed mod det Norske Storthing for den Liberalitet, hvormed det har sørget for Universitetets Udstyr og Tilvæxt, og endelig med Taknemmelighed mod Universitetet selv for de Frugter, det har baaret for Fædrelandet, at vi udbringe dets Skaal. En Skaal for det Norske Universitet, for dets høiagtede Lærere og dets dyrebare Ungdom!

Stiftsprovst *Jensen* for de fremmede Videnskabsmænd:

Mine Herrer!

Gamle Norge ligger ikke længere i en Afkrog af Verden. Øverst paa dets Fjeldtinder og nede mellem Elvedragene i vore Dale træffe vi Gjæster nok, som fordybe sig i vor Naturs Skjønhed og bære dens Priis

hjem med til de fjerneste og fagreste Egne i Syden. Vi kunne da ikke længer befinde os nordenfor Folkeskikken, og det skal ikke siges om os, at vi ere folkeskræmte. Dog stundom gjæstes vi af Fremmede, som ingenlunde høre til det almindelige Slags, af Mænd, som ikke netop søge Norges Herlighed blot i dets storartede Natur, men, med Blik og Sands for dets Historie, dets Folkeeiendommelighed, dets Literatur, dets Forfatningsformer, kort dets hele aandelige Habitus, har Ret og Krav paa at see os dybere i Folderne og bestemme vor Plads saaatsige i Culturens almindelige Folkesystem. Da skeer det vel, at vi kunne blive ængstelige og skye; da føle vi, at der fattes os Meget, saare Meget, — som naturligt er hos et Folk, der endnu kun tør kalde sig ungt og uprøvet. Men ogsaa her gjøre vi, hvad vi kunne, og det første Skridt er netop ikke at gaae tilside for Betragtninger, ikke skræmmes af Dommen, men trøstigen lade staae til, ja endnu mere: selv frembyde sig i Concurrencen paa de store Folkeudstillinger, som i vore Dage ere komne i Gang. Dette skeer paa en Maade just i denne Tid; De, mine Herrer Deputerede fra fremmede Universiteter og videnskabelige Selskaber, høre just til hine skarpsynte og berettigede Beskuere, for hvis Blik man nok kunde ønske at træde tilside; men I see det: Vi har selv indbudt Dem. Vi ere som et selvstændigt Folk knap saa gammelt som den Institution, hvis Halvhundredaarsfest vi i disse Dage feire; men ikke destomindre: med Ungdommens hele Freidighed og Friskhed træde vi Dem imøde, række dem Haanden og sige: „her ere vi; tager os, som vi ere; bedre skulle vi blive." Ja, mine Herrer, tager os just, som vi ere! Fordrer ikke Meget, men dømmer mildeligen om det Lidet, I faae at see! Værer overbeviste om, at vi skulle gaae fremad, fremad just fra disse Dage af! Der ligger et mægtigt Opraab dertil netop i Synet og Samkvemmet med Mænd som Dem. Vi veed, at vi har Meget at misunde Dem, men destobedre! saa har vi ogsaa Meget at indhente, og vi skulle indhente det! ja ved Deres egen Bistand og Haandsrækning skulle vi lidt efter lidt indhente det Alt! Værer os derfor baade velkomne og takkede! takkede for, hvad De selv og de Institutioner, De repræsentere, og de Videnskaber, de dyrke, hidtil har skjenket os; takkede paa Forhaand for, hvad De efter denne Dag i end høiere Grad ville yde os, og endelig — takkede meest for Broderskabet og Vennelaget, som aabenbarer sig gjennem selve dette Møde! Endnu engang hjertelig velkomne! og værer frem-

deles — De selv og Deres berømmelige Høiskoler og Foreninger — anbefalede i Guds og Musernes Varetægt!

Professor *Welhaven* for de gjenlevende Studenter fra 1813:

Et halvt Aarhundrede er efter Menneskelivets Maalestok et langt Tidsrum, og en mærkelig Begivenhed, der ligger saa langt tilbage, har allerede et Anstrøg af den Fjernhed, der kræver Historiens Lys. Men dog, hvormeget synes ei Afstanden forkortet, naar levende Vidner fra hiin Tid træde os imøde, og vi ligesom inddrages i Kredsen af deres Erindringer. Denne Forbindelse af Fjernt og Nært tilbyde de femtiaars Mindefester. Saaledes forhøie de Tilbagesynets Lyst og Alvor, og sammenknytte ved en livfuld Overleverelse vidtadskilte Slægter.

Vor Mindefest savner ikke dette tiltalende Præg; thi midt iblandt os sidde Medborgere, hvis Erindring bevarer Indtrykket af hin store Folkeglæde, da denne Dags Lykke oprandt over Norge, da vort Land ved den i Sandhed blev haabefuldt og løfterigt. I denne Række see vi Studenter fra vort Universitets første akademiske Prøve; og til dem især vender sig vor Betragtning, fordi vi føle, at deres festlige Stemning idag maa være eiendommelig dyb og gribende. Universitetets første Vaarkjending var den Stund, da deres eget Ungdomshaab satte Blomst, og aldrig siden har den nye Aarsvæxt i det akademiske Hegn været saaledes hilset og signet, som da det viste sin Førstegrøde. Et Skjer af den Indvielse hviler i disse Mænds Erindring; ja, det udgaaer fra dem til os alle, medens de med en yngre Slægt tømme Takkefestens Mindebæger. Og det nye Haab for vor Høiskole slutter sig nu til deres Erindring, og knytter dem til de Yngste i denne vor Kreds, til dem af os, der længst skal følge vort Lands Udvikling og maaskee opleve den næste akademiske Jubeldag. I Unge, erindrer Eder da disse Gamle, der vare blandt de Første paa den aabnede Bane, bevarer deres Navne til Hundredaarets Fest: John Aas, Christ. Fred. Arboe, Clemens Ebbell, Jens Lyster Frølich, Sigward Emil Petersen, Hans Riddervold. Og nu et Bæger for Universitetets første Studenter! Maatte deres Livsaften endnu længe kvæges af Erindringens Væld! Himlens Velsignelse være over deres Alderdom!

Professor *Schweigaard* for Fredrik den Sjettes Minde:

Ved en Mindefest for Universitetets Stiftelse kunne vi ikke glemme dets Stifter, hvis Navn det bærer. Det samtidige Norge regnede Fredrik den Sjette blandt sine gode Konger, fordi det vidste, at det Bedste af

hvad der udførtes under hans Forgjængers Regjeringstid skyldtes ham, og fordi det var overbeviist om, at hans Regentpligter under Medgang og Modgang alvorligen laae ham paa Hjerte. Han blev derfor hilset som Landets Fader og som sit Folks Velgjører, da han idag for 50 Aar siden lod udgaae det Tilsagn: et fuldstændigt Universitet skal oprettes i Norge. Ved at oversætte disse Følelser i sine Tanker og sit Sprog, vil vor Tid være tilbøieligere til at sige, at han gjorde Norge en Indrømmelse. Men herved forringes ikke Handlingens Værd. Var det en Indrømmelse, saa var den fuld og kongelig, gjort af et fuldt Hjerte og til et Folk, som Giveren omfattede med sin Kjærlighed. Den vil derfor stedse holde sig i kjærlig Erindring og jeg er vis paa at finde Gjenklang i dette Selskab, naar jeg opfordrer dets Medlemmer til at tømme et Bæger til Høiskolens Stifters, Kong Fredrik den Sjettes Minde!

Collegiets Formand, Prof. *Hallager* udbragte en Skaal for Christiania By:

I en Trængsels Tid grundlagdes det norske Universitet ved evig mindeværdige Opoffrelser af Statens Borgere. Den virksomme Interesse for Landets Videnskabelighed, som dengang lagdes for Dagen, har senere heller aldrig svigtet. Ligesom Nationen gjennem sine Repræsentanter til enhver Tid har viist den største Liberalitet mod Universitetet og altid været redebon til at imødekomme dets Ønsker, saaledes maa det ogsaa med Taknemmelighed erkjendes, at Borgerne overalt have viist, at de endnu besjæles af den samme varme Deeltagelse for Landets Høiskole, som ved dens Stiftelse, og fremdeles betragte Universitetets Vel som en Sag af Vigtighed for Samfundet. Men naar der tales om, hvad Universitetet skylder den medborgerlige Bistand, er det fornemmelig Christiania Commune, som bør kommes ihu. Ved Universitetets Udstyr gik Christiania i Spidsen med sine rige Bidrag, og senere har denne Stad, hvor det gjaldt Universitetets og Videnskabens Tarv, stedse viist sig rundhaandet og trofast. Og det er ikke blot herfor, Universitetet skylder Christiania sin Tak. Ved Forsynets vise Raad, som leder de menneskelige Beslutninger, henlagdes Universitetet til Rigets Hovedstad, og kan det siges, at Universitetet har Fortjeneste af Byens Udvikling, saa maa det ligesaa vist erkjendes, at det heller ikke for den akademiske Indstiftelse har været uden stor Betydning, at den fik sit Sæde her, hvor Livet bevæger sig friest og friskest, og hvor det aandelige Samfund tilbyder sig i størst Omfang og Fylde. Idet jeg derfor

paa Universitetets Vegne takker for denne Fest og de udtalte Lykønskninger, tillader jeg mig at udbringe en Skaal for Christiania By. Den voxe og tiltage bestandig i aandelig Klarhed og timelig Velmagt!

Efterat Professor *Schweigaard* havde udbragt en Skaal for Sverige og de svenske Universiteter (ved hvilken han især fremhævede Udsigten til en tiltagende Vexelvirkning mellem de svenske Universiteter og det norske og erklærede for sit Vedkommende, at han vel som Yngling havde lært meest fra det danske Universitet, men som Mand ligesaa meget fra de svenske), svarede Professor *Carlson:*

Ett ord till tacksägelse må det tillåtas mig yttra; det blifver tillika ett bekräftelsens ord. Svenskar och Normän äro bröder! Ja väl, på detta brödraskap hvilar vår framtid. Må vi se fram mot den, förtröstansfullt byggande vårt hopp på Försynens ledning, hvilkens hand vi tro oss tydligen skönja i de skickelser, som fogat våra öden tilsammans. Om äfven ett moln understundom stiger upp på vår himmel skall det skingras af samma sol, som gifver brödraskapet ljus och värma.

De Svenska Universiteterna erfara djupt sin frändskap med det norska. De, som äro kallade att inom Norden föra sanningens strålande svärd, och att tillika, i fredlig idrott, utså den andliga odlingens frön i uppväxande slägters sinnen — skulle de icke känna, att striden, som de hafva att bestå, är gemensam, at jordmånen, i hvilken deres utsäde faller, är enahanda? Vid ett tillfälle som det närvarande erfares detta med full styrka. Den personliga beröringen talar ett språk, som ej kan jäfvas. Och hos hvem förnimmes det väl hörbarast — med rätta är det erindrad — om icke hos det uppväxanda slägtet sjelft? Detta slägte, som framtiden tillhör, det vittnar om framtiden klarast. Vind och vågor hafva hindrat vår ungdom att här sjelf uttrycka, hvad den känner*); men intet afstånd försvagar dess deltagande. Vi, som lyckönskande hafva bevittnat Christiania Universitets med så mycket skäl fröjdfulla återblick på den tid, som förflutit, nedlägge i våra tacksägelser för festens glädje trofasta välönskningar för det kommande!

Professor *Madvig:*

Mine Herrer! Naar jeg, en af Kjøbenhavns Universitets Udsendinge,

*) De svenske og danske Studenter-Deputationer vare ved Modvind paa Søen forsinkede og naaede ikke frem førend senere paa Aftenen.

reiser mig for at takke for de særdeles velvillige Ord, der ere udtalte til os og om os Fremmede, som i Universiteters og videnskabelige Anstalters Navn ere her tilstede, veed jeg ikke, om jeg ved at paatage mig dette Hverv meest opfylder en Pligt eller gjør en Ret gjældende, Retten til den Ære for os Danske ved denne Fest at optræde som nærmeste Frænder; thi dette troe vi at være saavel ifølge det fælles Sprog. hvori vi og det norske Universitet lære og tale, som ifølge den historiske Udvikling. Ja vi vove med Glæde og Stolthed at betegne vort eget Universitet som det norskes Moder-Universitet, og man vil ikke føle sig krænket ved den Stilling, vi saaledes tilegne vor Høiskole, naar vi skynde os at tilføie, at, hvad vi længe vide om Christiania Høiskole og hvad vi nu see, minder os om at betænke Ordene: o matre pulchra filia pulchrior! I ethvert Tilfælde indtræder Datteren ved den Fest, vi nu feire, med Hæder i Matronernes Række, visende med Stolthed hen paa sine egne Fostersønners lange og skjønne Række, hvis ældste Førere vi see imellem os. Men har da Kjøbenhavns Universitet og dets Udsendinge, efter hvad vi vide om Christiania Universitets Oprindelse, virkelig Ret til at optræde og tale saaledes her? maae vi ikke meget mere føle en vis Undseelse ved Erindringen om, at Norge langsomt maatte tilkjæmpe sig sit eget Universitet mod en stærk dansk Modstand? Var det ikke Kjøbenhavns Universitet, hvem Indrømmelsen maatte fravristes? Nei, Gudskelov, saaledes var det ikke. Den Modstand, som Oprettelsen af et eget Universitet i Norge, efterat Trangen dertil og Betingelserne derfor vare komne tilstede, endda længe fandt, beroede væsentlig paa Fordomme og Hensyn og Betænkeligheder hos begge Landes fælles Regjering, som en ædel Fyrste dog tilsidst satte sig udover og som det danske Universitet ikke mærkeligen deelte eller nærede. I Striden om Oprettelsen af et Universitet i Norge finder jeg kun, at een danskfødt kjøbenhavnsk Professor optraadte med Betænkeligheder og Indvendinger ikke af anden Art eller videre gaaende end de, der fremførtes af en af Norges ædleste Sønner og det norske Universitets første Lærere, Niels Treschow. Og dog — hvo vil fortænke de daværende Lærere ved Kjøbenhavns Universitet, om de ikke uden nogen Bekymring og Sorg saae deres Læreanstalt for Fremtiden berøvet den Tilgang af kraftige og dygtige Ynglinger fra Norge, der havde udgjort en saa dygtig Bestanddeel af dens Lærlingers Tal? Men de erkjendte og deres Ordfører ved Festen i Kjøbenhavn 1811 udtalte, at Norges Krav var naturligt og berettiget, og om de end ikke saae det med fuld Klarhed, følte de dog, at

Adskillelsen og Delingen var en Udvidelse og Forøgelse af Kraften, en Udskriden over Lidenhedens Eensidighed. Mine Herrer! Min videnskabelige Opgave og Gjerning har ofte ført mig til Betragtning af Betydningen af Folkenes ved Sprog og Nationalitet hegrændsede Udstrækning i dens Indflydelse paa den aandelige Udvikling, og jeg har maattet tilstaae for mig selv og udtale for Andre, at det ikke just er godt for selve den indre Dygtighed at være liden. Det aandelige Livs Strøm behøver et vist Omfang for at komme til indre Fylde og Kraft; den samtidige Tilstedeværelse af talrige forskjellige Bestræbelser driver Udviklingen frem og Bevidstheden om at kunne gjøre sig og sit Bidrag gjældende i Folkenes store Kreds hæver Energien. Jeg veed og jeg dvæler gjerne ved, at den os mindre Folk anviste mindre fremragende Plads har sine Goder til at befordre Forskningens og Udviklingens Ro og Besindighed; men alligevel, — det er for Folkets aandelige Virksomhed farligt, hvis det er eller bliver for lidet. Og derfor, mine Herrer, lader os alvorligen sørge for, at den Tohed, der skal være en Udvidelse til Styrke, ikke bliver en Adskillelse til Svækkelse! Den Form for Samvirken i Literatur og Videnskab, der fandt Sted, da Nordmanden Holberg grundlagde vor aandelige Eiendom i en modsat Retning af den danske Kingo, da Gerhard Schöning og Peter Frederik Suhm, først begge i Throndhjem og dernæst den ene i Kjøbenhavn, den anden i Sorø, forskede med hinanden i nordisk Historie, da Ewald og Wessel i een By sang i saa forskjellige og dog hinanden saa vel udfyldende Toner, — denne Form for vort aandelige Samliv kommer ikke igjen, men lader os ikke med Formen tabe Tingen selv, ikke det Mindste af den! Lader os holde fast paa, hvad vi have fælles i Aand og Sprog og derved i Evne til at uddanne os selv og hævde vor Plads ligeoverfor Andre, og er end Universitets-Videnskaben ikke det Samme som hele Literaturen, er end Universitetet ifølge sin Natur nødvendigen indtil en vis Grad kosmopolitisk, lader os dog ved Universiteterne erindre, hvormeget vor videnskabelige Virksomhed betinges og bestemmes af den folkelige Jordbund og af Meddelelsens naturlige Kreds og Begrændsning. Og naar vi saaledes ville styrke os paa engang ved Udvidelse og Eenhed, da ville vi atter slutte os til vore Nærmeste, til dem, vi forstaae og som forstaae os uden Tolk og uden Underviisning, til vore svenske Frænder i Almindelighed og til de Universiteter og Læreanstalter, ved hvilke Linné og Berzelius og Agardh virkede, og de ville slutte sig til os med rige Kræfter og broderligt Sind. Idet jeg saaledes, mine Herrer, henleder

Tanken til det aandelige Fællesskab imellem de nordiske Universiteter, frygter jeg ikke for, at jeg skulde ansees for at gjøre Noget, som er mindre passende, idet der imellem dem, i hvis Navn jeg takker, findes Udsendinge fra Kiels tydske Universitet, som vi ikke kunne eller ville drage ind i dette Fællesskab, denne Eenhed. De kielske Colleger ville forstaae, de ville tiltræde min Tanke og Udtalelse. Vi glemme ingenlunde, vi holde alvorligt og stærkt fast paa alle Universiteters ved Videnskabens Eenhed givne Sammenhæng og Slægtskab, og vi fornegte ligesaalidt vort nære Slægtskab med den germaniske Stamme, med tydsk og navnlig med tydsk-protestantisk Dannelse og Videnskab, af hvis Kilder vi have øst og øse; men vi skandinaviske Universiteter danne en snevrere og særskilt Kreds, paa særegen Jordbund, under særegne Betingelser, med særegen Opgave indenfor den fælles store Opgave; vi danne, for at benytte et Udtryk hentet fra Middelalderens stærke og kraftigt organiserede romerske Kirke, en egen Provinds i Videnskabens Kirke, og de tydske Universiteter ville ønske os Held til en Eenhed, der skal styrke vor Kraft og forøge Værdien af vort Bidrag til Arbeidet paa den fælles Opgave. Vi ville da forene os i Ønsket om Fremgangen til aandelig Eenhed mellem Nordens Folk og Universiteter, den aandelige Eenhed, der er uafhængig af vor særskilte politiske og borgerlige Stilling og Huusholdning. Brødre kunne selv som modne Mænd og Huusbønder i Enighed og Kjærlighed leve under samme Tag; men Enigheden, Kjærligheden, den gjensidige Hjælp og Samarbeiden ophører ikke derved, at de hver bygge og styre sit Huus; og have Brødre i længere Tid faaet Vane paa at boe særskilt og indrette sig hjemme hver efter sit Skjøn, er det stundom farligt for den sande Enighed og Eenhed at ville bringe dem under samme Tag. En Skaal, mine Herrer, for Nordens aandige Eenhed og navnlig i dets Universiteter!

Fremdeles udbragtes Skaaler for Universitetets Senior, Professor Hansteen, for Christianias Formandskab og Borgere osv.

Under Festen indløb Telegrammer med Hilsener fra Selskaber, som samtidigen og i samme Anledning holdtes paa andre Steder i Landet, nemlig fra Bergen, Skien, Laurvig, Christiansand, Stavanger og Molde.

Studentersamfundets Fest paa Klingenberg.

Om Aftenen havde Studentersamfundet beredet en Fest paa Klingenberg, der var besøgt af over 2000 Personer af alle Stænder, hvoriblandt en Mængde Damer. Universitetets Lærere, de Fremmede, Byens Formandskab og Magistrat vare indbudne. Haven var festligt oplyst; Talerstole omgivne med Decorationer vare anbragte saavel i det Frie, som i Salen.

Lector *Thaasen* holdt følgende Tale for Universitetet:

Den 2den September er en af de aarlige Festdage i Studenternes Kreds. Hvert Aar feire vi paa denne Dag Erindringen om Universitetets Stiftelse. Iaar, paa 50-Aarsdagen, den større Mærkedag, have vi henvendt os til Medborgere af alle Stænder med Anmodning om, at de denne Gang i Fællesskab med os vilde gjenkalde sig hin dyrebare Erindring. Og denne Anmodning har mødt den beredvilligste Imødekommen. Den 2den September er idag en Folkefest. Hvad er det da, som har kunnet føre Medborgere af de forskjelligste Livsinteresser sammen for at feire Universitetets Fest? Det er den levende Følelse af, at denne Fest, om den end maa ligge Studenternes Hjerter nærmest, som Universitetets egne Sønner, alligevel er en almeenborgerlig Fest, isandhed en Nationalfest. Denne Tanke staaer klar for Alle, og den maatte ligge nær, selv om Universitetets Stiftelse var indtruffet i en anden Tid end den, hvori den indtraf. Men nu paatrænger den sig af sig selv Enhver, da vort Universitet er fremgaaet af den samme Tids Skjød, som er Moder for vor Selvstændighed og vor Forfatning. Det er jo altsammen fremgaaet af hin underfulde Tid i vor Histories nye Morgen, hin Tid rig paa Trængsler og rig paa herlige Gaver for Efterslægten. Derfor staaer Universitetsideen for os uadskillelig sammenknyttet med Ideerne Selvstændighed og Frihed, og derfor er det os umuligt at glemme, om det ellers kunde glemmes, at politisk Frihed og Selvstændighed er inderlig forenet med videnskabelig og aandelig Frihed og Selvstændighed. Og af hine store Goder kom Universitetet foran de andre, ligesom beredende de andre Vei. Nu er det vel saa, at Universitetet kun virkede kort, inden den politiske Frihed kom, — og det er vel ogsaa saa, at var den politiske Frihed kommet først, saa

maatte Universitetet nødvendigviis ogsaa være kommet efter, om Friheden ellers skulde kunne bestaae. Men det er at mærke, at saa gik det ikke; det gik ikke saa, at Universitetet ogsaa kom. Men Universitetet kom først. Dette viser os Alvoret og Sandheden i hin Tids Stræben. Det, man i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede arbeidede for, var ikke Løsrivelse fra Danmark, og ikke en fri Forfatning, og kun Faa tænkte saadanne Tanker, men det, man arbeidede for, var at faae et eget Universitet. Hvad man vilde, det var aandelig Frihed, et rigere og fuldere aandeligt Lys. Hvad man først vilde, det var Frihedens Betingelser og Frihedens Væsen, og ikke dens Former, om end disse først kunne give Friheden dens fulde Udtryk. Og det var denne Villie, som gjorde Tiden værdig til at faae Mere, værdig til ogsaa at faae de Former, hvori Friheden skulde komme til fuldt Liv og Rørelse. Thi med det samme Folket havde tilkjæmpet sig Opfyldelsen af hint brændende Ønske, bleve ogsaa hine andre uvurdeerlige Goder det tildeel. Og det er da ikke underligt, at vort Storthing altid har omfattet Universitetet med Kjærlighed, og i Forhold til Landets Evne rigelig understøttet det: det var Følelsen af Slægtskabet, det var Erkjendelsen af begge Institutioners fælles Øiemed. Og det er ikke underligt, om Festen iaften betragtes som en Nationalfest, naar vi see, hvorledes hin Arbeiden for et Universitets Oprettelse i sin Tid mødtes af det hele Folk, hvorledes denne Sag var et Folkeanliggende i Ordets dybeste Betydning. Fra Landets Egne viden om strømmede de rige Gaver sammen, og det fulgte med, som var lagt til Side for Nødens Stund. Ja vort Universitet bærer vel et kongeligt Navn, men det har en Oprindelse, som er større. Men Navnet viser os, at Folkeønsket havde Sandhed i sig til at blive en Magt, som den kongelige Magt maatte agte.

Have nu da de forløbne 50 Aar beviist, at Erhvervelsen af et Universitet i Landet selv virkelig var et saa vigtigt Anliggende, at det fortrinsviis kunde fortjene at fylde Tidens Stræben? Paa dette Spørgsmaal kunne vi med Tak og Glæde henvise til Institutionens Virkninger paa Folket, Oplysningens Udbredelse, eller dog den vakte Erkjendelse af Trangen, vor Nationalitets Opvaagnen og begyndende Selverkjendelse. Men Virkningerne blive dog vanskelige at bestemme og vanskelige at adskille fra Virkningerne af den politiske Frigjørelse. Men om vi forestille os, at vi i hin Tid kun havde faaet et Universitet, og at Forholdene forøvrigt vare

blevne bestaaende, saa ere vi dog visse paa, at allerede Universitetet alene vilde have virket kraftigt til vor Nationalitets Opvaagnen og vor Nations Selvstændiggjørelse. Thi det Vigtigste for den enkelte Folkeeiendommelighed, som endnu er naturbunden, er, at Videnskaberne, de almeenfolkelige Magter, sænke sig ned i den, og derved hæve den op til Kundskab saavel om det Almene som om det for den Særegne, luttre og rense den, og med det samme styrke den. Men held os, Universitetet kom ikke alene, og hvad der i disse 50 Aar i denne Retning er udrettet, skyldes ikke Universitetet alene. Men fra Universitetet er Retningen udgaaet, ved Universitetet ere Arbeiderne fostrede, derfra ere de udgangne, om de end have arbeidet beskyttede og løftede og beaandede af den politiske Frihed. Dette tør vi sige til Universitetets Hæder: det er blevet sin Oprindelse tro. Er det udgaaet fra Folket, saa har det ogsaa næret en Aand, som følte sig dragen mod Folket, mod Folkets Liv og Eiendommelighed, og førend det endnu fik Syn for dette, var det dog et Arnested for Kjærlighed til vor Forfatning. Og indenfor Studenternes Kreds ved dette Universitet, som ikke havde nogen Historie før den demokratiske Forfatning, raader ikke en traditionel middelaldersk Kasteaand, som endnu lever paa enkelte andre Steder, men en Aand, som stemmer med vor Forfatning og med det samme stemmer med vort Universitets Oprindelse. Er det et Maal for vore Ønsker og vor Stræben, at alle skulle føle sig som Eet, saa troer jeg, man kan være fornøiet med Tidens Tegn mellem Universitetets Sønner.

Med dette Tilbagesyn ville vi hæve vore Hjerter til Taknemmelighed mod det naadige Forsyn, og dernæst til en erkjendtlig Erindring af hine Mænd, som i Ord og Daad kjæmpede for at løfte den store Skat for os som her staae, baade dem, som virkede meget, og dem, som gav den tilsyneladende ringe Skjerv. Og saa ville vi udraabe et Held for Universitetet, og deri ville vi først og fremst lægge det Ønske, at Videnskaberne, — alt flere og flere — altid der maa dyrkes med Iver og Flid og Troskab, idet vi vel vide, at dette er det Vigtigste ogsaa for Nationaliteten, da dette baade skal klare og styrke den og dæmpe de eensidige Nationalbestræbelser, — men dernæst ogsaa ønske, at det over de store almeenfolkelige Magter ikke maae glemme det enkelte Folk, hvori det virker, og den Folkeeiendommelighed, som skal give hint Almene hos os et særeget Udtryk, — og saa ville vi endelig ønske det til Gjengjæld at det altid maa

glæde sig ved Folkets Kjærlighed, hin første Kjærlighed, som lyser ned til os fra Universitetets Grundlæggelse. Held følge Universitetet!

Dertil knyttede sig følgende Sang af *Henr. Ibsen:*

Mel: Hr. Peder kasted Runer.

Der drog en disig Dæmring over Fjeldet;
Den bar det Bud: Snart Mørkets Magt er fældet.
Men Folket saa idrømme
Et fjernt Morganasyn,
Et Slot med Spir og Tinde
Høit over Aasens Bryn.
Over Hav maa dog Snekken fare,
For at naae til det solskinklare
Tankens Slot.

Dog hist og her imellem mørke Graner
De vise Mænd har Syn, hvor Folket aner;
Den lange Fimbulsvinter
Med Drømmes Døs forsvandt. —
Da var det, Norges Maidag
Lys over Landet randt:
Fagrest Syn var at see paa Fjeldet,
Der laa og lyste i Straalevældet
Tankens Slot.

Ja, det var Folkedrømmen livsensbundet.
Med Folkesind og Idrætshænder grundet!
Saa reistes frit et Lidskjalf
Paa Borgens høie Tind,
Og Odins kloge Fugle
Fløi derfra ud og ind.
Bygger Aanden dog end ihærdigt,
Aldrig saa du paa Jorden færdigt
Tankens Slot.

Det er som Kirken reist af Stridsmænd bolde;
Hvad Dagen bygger, bryder Nattens Trolde.
Op da, du unge Fylking, —
Staa tro paa Nattevagt,
Og værg om Tempelhallen,
Med Lysets Aand i Pagt!
Engang taarner sig Spir og Tinde,
Da skal Søiler og Buer binde
Tankens Slot.

Hil da vort Lidskjalf, Sædet i det Høie,
Med Langsynsvidder for det stærke Øie.
Derfra er Broer spændte,
Som aldrig brydes af,
Vidt over Rummets Ørken
Og over Tidens Hav.
Derfra vidnes skal lydt for Jorden:
Fagrest bygget staaer høit i Norden
Tankens Slot.

Saavel udenfor Klingenberg, som ved Universitetet, foran hvis Façade Gaspæle og en Flammeport vare anbragte, bølgede talrige Menneskemasser. Ogsaa mange private Huse i Byen og den nærmeste Omegn saaes smukt illuminerede.

De følgende Dage.

Til Festen i Anledning af Universitetets Stiftelse sluttede sig smukt og naturligt Studentersamfundets Indvielse af dets nye Bygning, der foregik ved et Bal Aftenen den 3die September. Det akademiske Collegium, Universitetets Gjæster og flere af Byens Borgere vare indbudne med deres Damer. Idethele deel-

toge omtrent 500*). Efter en Sang af Stiftsprovst Jensen indledes Festen med en Tale af Studentersamfundets Formand, Candidat *Schweigaard*.

Taleren udviklede Bygningens Betydning som et Vidne om den Sympathie og Tillid, hvormed Studenterne omfattedes af sine Medborgere. Han dvælede ved Studenterlivet i de sidste 50 Aar og meente, at hvordan det end havde gestaltet sig, saa var der dog gjennem det Hele fra først til sidst gaaet en god Aand. Studenterlivet hviler, trods Slægternes Vexel, paa Tanker, der altid blive de samme, og denne Bygning vilde staae som et Foreningspunct for de Unge og de Gamle, som et Tegn paa de skiftende Studenterslægters Sammenhæng og Medansvarlighed. Den nye Bygning skulde indvies ved Løftet om der at hævde Studenternavnet i sin fulde Kraft og Betydning.

Efter et nidobbelt Hurra og atter en Sang af P. A. Jensen, begyndte Dandsen. Ved Bordet bleve igjen Sange afsungne og flere Skaaler udbragte for Kongen, for Universitetet, for Damerne, for de fremmede Gjæster, for dem, der havde ydet Bidrag til Samfundsbygningen, for 1813 Aar Studenter o s. v. Af de Fremmede talte Hr. *G. Rode* fra Kjøbenhavn, Professor *Ljunggren* fra Lund og Hr. *Cederstråle* fra Upsala. Under Festen kom et Telegram med Lykønskninger fra Studenter-Foreningen i Kjøbenhavn. Ballet vedvarede til Kl. 2.

Den 4de September om Middagen gave Universitetets Lærere og Embedsmænd en Fest for de fremmede Gjæster tilligemed Byens Formandskab og Studentersamfundets Bestyrelse. Prof. Schweigaard udbragte Skaalen for de fremmede Universiteter og de lærde Selskaber samt for deres Udsendinger, Conradi for Formandskabet og den 2den Septembers Festcommittee, Hansteen for de tilstedeværende sex Veteraner, Monrad for Studentersamfundet og Studenterne o. s. v. Desuden bleve Flere særskilt mindede f. Ex. Madvig og Werlauff. Fra de Indbudnes Side talte *Carlson* (for en nøiere Forbindelse af de nordiske Universiteter), *Stang* (der, idet han mindede om at det nye Christiania med sit høiere Opsving var jævngammelt med dets Universitet og havde udviklet sig Haand i Haand med dette, ønskede,

*) Kongen havde viist Sin Deeltagelse ved til Festsalens Udsmykkelse at skjænke Büster af Tegnér, Berzelius og Geijer, modellerede af Qvarnstrøm.

at det samme gode Forhold mellem Universitetet og Byens Borgere maatte vedvare og udvikle sig hos Efterslægten), Madvig, Riddervold, Thaulow fra Kiel, Panum, Willebrand, Cand. Schweigaard o. Fl. Til Skaalen for de Fremmede blev følgende Sang af *A. Munch* afsungen:

Mel.: I Rosenlund under Sagas Hal, etc.

Der var saa mørkt over Norafjeld
Hvor Nattens Taager laae tunge —
Saa eensomt hulked' de Kildevæld,
Fast ingen Fugl vilde sjunge.
Da brød igjennem dunkle Sky
Først Aandens klare Stjerne,
Og varsled nære Morgengry
Og vakte Haab for det Fjerne.

Til Stjernen skued da Norges Mænd,
Dens Straaler gjorde dem stærke,
Saa høit de kunde paa Fjeld igjen
Opreise Frihedens Mærke.
Dens Skjold steg blankt i Stjernens Lys
Som Sol af friske Vove;
Forsvundet brat var Nattens Gys,
De Fugle sang nu i Skove.

Halvhundred Aar alt Stjernen stod
Som Vagt paa Norriges Tinde,
Og næred Folket med Aandens Mod,
Med Lys, som aldrig kan svinde.
Den har nu Plads i den Stjernekrands
Som vexler Straaler om Jorden.
Dog bedst den kjendes, trods liden Glands,
Af sine Frænder i Norden.

Hav Tak, da Gjæster fra Brødres Land,
Som kom, at hilse vor Stjerne! —
Det er vor Stolthed, vi dele kan
Med Eder Lys fra det Fjerne.

De, som i Aand ville sammen boe,
Dem Hav og Fjeld ikke hindrer!
Hil være Tankens Bifrostbro
Som over Norden nu tindrer!

Af Talerne seer man sig nu kun i Stand til at gjengive Monrads for Studenterne nogenlunde fuldstændig:

Taleren mindede om den Tid, da faa Maaneder efter den første Artium ikke fuldt en Snees Ynglinger samlede sig paa et Kvistkammer i Dronningens Gade til hvilket man maatte gaae opad en Stige, da de skillingede sammen til en fælles Tobaksdaase og en fælles Thekande, da de holdt Disputatser og læste Afhandlinger — den Læsende ved en Væg med en Praas i den ene Haand og sit Manuskript i den anden. Dette Samfund var — hvo skulde troe det? — det samme, som nylig havde givet en glimrende Fest ved sin storartede Bygnings Indvielse. Naar Samfundet ogsaa i det Ydre havde kunnet gjøre saa forbausende Fremskridt, var det fordi det hvilede paa en sand og kraftig Tanke, den: at Studenterne ikke blot skulde være Tilhørere ved Lærernes Underviisning, men selv betragte sig som Medarbeidere paa Universitetets store Opgave, selv stræbe at udvikle og forplante en egte Studenteraand, uden hvilken Videnskaben ikke alene forfeiler sin bedste Virkning, men endog selv vil vantrives og forkomme. Thi Videnskaben behøver netop Ungdommen og dens friske Hu; den er selv inderlig beslægtet med Ungdommen, selv evig ung. Og Universiteterne havde netop af den Grund kunnet gaae i Spidsen for al videnskabelig Udvikling — i høiere Grad end baade de saakaldte lærde Akademier og den populære Presse, skjønt begge Dele naturligviis ogsaa have sit vigtige Hverv og sin Fortjeneste — fordi Universiteterne nærmest havde Ungdommen, Studenterne. Universitetslæreren havde den bedste Tilhørerkreds, det meest ansporende Publikum — et aandeligt Aristokratie, for hvilket han ikke behøvede at nedstemme sin Tone eller slaae af i Tankens Skarphed, men et Aristokratie, der ikke er indsnevret og forstenet, men bevægeligt og fremadstræbende. Menneskehedens største Lærere havde derfor ogsaa stedse nærmest været Ungdommens, ligefra Pythagoras, Sokrates, Platon, til vore Dage. Men desto mere havde ogsaa stedse Universitetslærerne Studenterne at takke — og ikke mindst de norske Universitetslærere.

Intet Menneskeligt er fuldkomment og Taleren var ikke den, der havde sparet at dadle og modsætte sig, hvor han fandt noget Skjevt. Men i Festens Stund, da det sømmede sig — ikke at smigre eller fordølge Sandheden, men netop at see Sandheden i de store almindelige Omrids, skulde det siges frit ud, at de norske Studenter vare gode Studenter, i hvem deres Lærere satte sin Glæde og sin Stolthed. Ja skulde det ikke være tilladt for Universitetet, som for en Moder i Venners Nærværelse, at prale en Smule af sine Sønner? Der vare nu tilstede Repræsentanter fra fremmede Universiteter, ældre, berømtere, Civilisationens Hovedkilder nærmere; de havde ved denne Leilighed dog seet en heel Deel af disse nordiske Ynglingsskikkelser, skuet dem rolig lyttende ved alvorligt Foredrag, hørt deres Sang, deres Tale, været Vidne til deres Glæde og Lystighed — kunde man ikke spørge disse kjære Fremmede, om deres egne Studenter saae stort bedre ud? om ikke ogsaa disse Nordens Børn ere saadanne, at Universitetet og deres Lærere kunne fremvise dem med Ære? — Taleren var ialfald vis paa, at hans Kolleger deelte denne Følelse af Glæde og Stolthed over vore Studenter, at det derfor vilde være dem kjært at kunne tømme et Bæger for dem, et Takkens Bæger for hvad de havde været, et Glædens Bæger for hvad de vare, og et Haabets Bæger for hvad de skulde være. Han vilde af Hjertet ønske, at de Studerende igjen maatte have baade Gavn og Glæde af deres Ophold ved Universitetet — egentlig var Intet saa gavnligt som den sande Glæde, men denne er da ikke blot for Øieblikket, men vil ledsage dem gjennem det hele Liv, trøstende og væderkvægende selv da, naar den ældre Alders Møie og Bekymringer ei ville udeblive.

Om Aftenen var Festforestilling i Christiania Theater. Der opførtes „Hærmændene paa Helgeland" af *H. Ibsen*, efter følgende Prolog af *P. A. Jensen* fremsagt af Skuespiller *Jørgensen*:

En herlig Tid vi gjennemlevet har.
Ei denne Stad alene, som dog nærmest
Fik Deel i Festens Pragt, men hele Landet —
Ja, hele Norges Land fra Kap i Nord
Til Næsset sydpaa har i denne Tid
Holdt Helg og Høitid under fælles Jubel.

Og er det Under? Gives i vort Land
Den Afkrog, hvor ei En der skulde findes,
Hvis bedste Minde drager ham tilbage
Til Ungdomsdrømmen i Athenes Haller?
Alt, hvad hos os har ofret Tid og Flid
Til Tankens Arbeid gjennem vaagne Nætter,
Til Ordets Tjeneste, til Sangens Daad,
Til møisom Forskning i forglemte Skrifter,
Kort Alt, hvad her paa Aandens Tugt har Krav, —
Fik det ei just i Fredriks Helligdom
Sin „Tankens Daab," Indvielsen for Livet?

Vel sandt, der var en Aandens Slægt før denne,
Og mangen vakker Levning godtgjør end,
At man vansmægted ikke just, fordi
Man maatte langveis søge Kildespringet.
Vi vilde have Skam deraf, ifald
Vi blot saae haanligt ned paa hine Dage,
Da vore Fædre hos et Frændefolk
Den Viisdom søgte, som ei hjemme fandtes.
Men er det Under, om vi freidigt juble,
Fordi det dog blev anderledes? Kan vi —
Kan nogen ægte Norges Søn miskjende,
At hvad der voxer paa vor egen Grund,
At hvad der pleies af vor egen Haand,
At hvad der høstes ved vor egen Flid,
Det maa dog blive af en anden Art,
Meer fædrelandsk, meer brugeligt for Livet,
Saaledes nu, som dette maa sig forme
Naturligen, herhjemme hos os selv?

Gud være lovet, at den svære Strid,
Vi dagligt føre med de strenge Magter
For Livets Underhold, — dog ikke ganske
Hver Aandens Interesse har fortrængt.
Gud være lovet, at vi har indristet

Paa Runestokken som en Mærkedag
Den Festdag i September, da det lød:
„Byg, Norge, nu din egen høie Skole!"
Ja lovet være Gud, fordi vi skjønne,
Hvad Rigdom vi med denne Gave fik,
Og frit tør sige: „Vi har brugt den vel
I de halvhundred Aar, vi den har eiet!"

Saa skjønnes det vel og, at Festens Jubel
Maa finde Gjenklang ogsaa her blandt os,
Der ydmygt regne sig til Aandens Sønner.
Thi — mon vi tage Feil? Mon Scenens Søn
For dristig er, naar han sig kalder Kunstner
Og mener, Kunst og Videnskab er Søstre?
Nei, nei! den Sag staaer fast: de ere Søstre!
Og vee den Kunstner, som ei stadigt drikker
Af Videnskabens Væld i fulde Drag!
Vee Scenens Kunstner — han, som skal det Skjønne
Personlig aabenbare i sit Jeg,
Hvis selv han ikke kjender Skjønheds Love!
Vi feire altsaa Festen som vor egen,
Og vi opfordre Hver til selv at see,
Naar Teppet om et Øieblik opruller,
Om vi har Ret dertil. Spørg Eder selv,
Om denne Digtning, som I faae at see,*)
Vel kunde havt sin Rod i fremmed Grund,
Og om vi — Scenens Sønner — havde mægtet
At være Talsmænd for et Digt som det,
Hvis ikke selv vi stod i Pagt med Aanden.
Tillader da, I høit ansete Gjæster,
Hvis Blik for Kunstens Væsen er opladt,
Hvis Smag er dannet i de bedste Skoler,
I, som har skuet Kunsten paa dens Høider, —
Tillad det ogsaa du, vort eget Folk,
Som har saa ofte taalt, at Scenen gjorde

*) H. Ibsens „Hærmændene paa Helgeland."

Til Talsmand sig, naar noget Stort det gjaldt,
Tillader Alle, at vi Eder give
En Efterklang af Festen med til Hjemmet,
En Slutningsepisode, som maaskee
End meer vil fæste disse Dages Minder!

Ja, det er ikke lært, men følt i Sandhed,
Naar jeg i mine Kunstforvandtes Navn
Og af mit eget Hjertes fulde Trang
Paa denne Viis vor fælles Tanke tyder:

Du Helligdom, paa Klippen bygt,
Af Drot og Folk begrundet,
Som i halvhundred Aar stod trygt
Og Fæste nu har vundet, —

Du Arnested for mangen Id
Til Norges Gavn og Ære,
Der skal til senest Eftertid,
Dit Navn med Stolthed bære, —

Du, Moder for et talrigt Kuld
Af Aandens egte Sønner,
Som nu med meer end purest Guld —
Med Daad din Ømhed lønner:

Vær frugtbar, Moder! skjenk os Fleer!
Og præg din egen Mine
I hvert et Træk, at grant man seer
Paa Arten, det er dine!

I Pagt med dine Søstre tre*)
Hvert Aandens Tegn du agte,
Men viis, at du i Vel og Vee
Din egen Tarv kan magte!

*) Nordens Universiteter.

Saa skjerme dig den Guddomsmagt,
Som Norge selv beskytter,
Og spred i Sekler Lysets Pragt
Selv i de dunkle Hytter!

Den 6te September var der i Studentersamfundet Afskeds-Sexa for de Fremmede. Mangen varm Tale blev her vexlet. Det sidste Farvel blev sagt af Samfundets Formand, Cand. Schweigaard, og derpaa følgende Sang af A. Munch afsungen:

Mel.: Det gamle Norges Løve skuer etc.

Nu Festens Dage er' henrundne
Og endt er Mødets glade Tid —
Dog dyre Minder ere vundne,
Som løfte kan vor Hverdags-Id;
I Glands vi saae vor hulde Moder
Skjønt ung endnu, som Gyldenbrud,
Og mangen kjær og herlig Broder
At bringe hende Æresbud.

Vi kunde og i Festens Straaler
Indvie vor Studentergaard —
Saa vel den Templets Nærhed taaler,
Just af dets Lys den Styrke faaer.
I saae det, Brødre! — trofast bygget
Er dette Hjem paa Fædres Grund,
Af Folkets Kjærlighed omskygget,
Tilsmiilt af mangen Rosenmund!

I Mænd og Brødre fra det Fjerne!
Tak, at I gjæsted' denne Hal!
Herefter som en Ledestjerne
Der Eders Minde gjemmes skal!
Naar snart I over Bølgen drage
Til Frænders Kyst — bring Hilsen med
Om disse skjønne Samlivsdage,
Om norske Brødres Kjærlighed!

Festskrivelser og „Votiv-Tavler."

CHRISTIANIA UNIVERSITETS RUNDSKRIVELSE*).

Solennia academica Universitatis Regiae Fredericianae ante L annos conditae die II Septembris anni MDCCCLXI celebranda indicit Collegium Academicum.

Universitas quæ dicitur literaria ut in Norvegia nostra conderetur, per longinqua tempora populo ardentissimis in votis fuerat. Quamdiu enim domi deerat talis omnium artium quasi officina, quicunque liberaliorem concupiscebant eruditionem, iis nulla alia patebat via, quam ut magno cum pecuniæ temporisque dispendio peregre abirent et teneros adolescentiæ annos a parentibus, amicis, popularibus disjuncti, illecebris ac periculis omnis generis obnoxii degerent. Et ne illud quidem acutiores saltem fugere poterat, totum populum non ante vere liberum suumque futurum, quam civibus domi copia esset quum quæ in literis gravissima essent perdiscendi, tum quæ didicissent publice docendi. Nam si cui populo perennes doctrinarum fontes non ex ipso qvasi solo scaturient, is aut omnem mentis apparatum atque institutionem ab externis mutuari cogetur ideoque ex his perpetuo pendebit, aut scilicet — si fieri poterit — omni liberaliore doctrina carebit totusque in animi torporem et sordida quæstus studia delabetur, quæ re vera servitus etiam turpior erit.

Itaque nemini mirum videri debet, quod inde a medio fere superiore seculo ac præcipue seculo ad finem vergente, quo tempore per totum orbem terrarum liberiores quidam animorum motus emicabant et late propagabantur, consilium multis modis agitatum est Universitatis literariæ in patria nostra instituendæ. Sed ei rei multa obstabant. Primum enim qui rebus publicis præerant, huic consilio minus favere videbantur, timentes scilicet, ne Norvegorum animi, si Universitatem literariam nacti essent, a Danis magis divellerentur, quam antehac, quum non modo quotquot illorum ad muneris publici honorem adspirarent, in Hauniensi Universitate et erudiri et scientiam qualemcunque judicibus approbare coacti fuissent, sed in universum si quid rerum ad literas pertinentium etiam in Norvegia forte ageretur, id semper Hauniensem quasi solem spectare necesse esset. Deinde etiam

*) Denne aftrykkes her paany, for at man kan have alt til Festen Hørende samlet paa eet Sted. Af de modtagne Skrivelser indtages alle Universiteternes og blandt de øvrige nogle, der synes at frembyde en eller anden særlig Interesse.

jure quodam timeri posse videbatur, ne Universitas ista, quæ in Norvegia tanto ardore affectabatur, re vera admodum manca atque imperfecta evaderet, bonis literis et veræ eruditioni, quippe ad perfectiorem institutionem aditum quasi præcludens, damno magis quam usui futura. Deerat enim ad Universitatem condendam et sustentandam pecunia, deerant doctores, deerant pæne studiosi juvenes, per longam annorum seriem quidquid hüjusmodi facultatum in Norvegia aleretur Hauniam tracto et omnibus quasi ingeniorum succis illuc defluentibus. Nam eorum, qui in Norvegia nati Hauniæ literis studebant, si quis aliqua ratione excellere coeperat, eum fere non ad patrios montes, ubi omni pæne doctrinæ renuntiandum esset, redire, sed Hauniæ in clariore luce manere maluisse, non est quod mireris, quum potius admirari possis tenacem quorundam patriæ amorem, quo effectum sit, ut Norvegia doctrina et ingeniis non prorsus destitueretur. Nam rursus fieri poterat, ut si quis Danus minus bonos in literis profectus probasset, ei utcunque procul a Jove ad munus aliquod capessendum aditus facilior essset.

Quæ omnia quo minorem nostratibus spem faciebant Universitatis, quæ quidem hoc nomine digna foret, nanciscendæ, eo magis populum ea vere ndigere prodebant desideriumque ejus acuebant. Quod ineunte hoc seculo, quum commeatus, qui inter Daniam et Norvegiam fere mari fiunt, propter bella interclusi vel saltem rari et periculosi essent, in dies etiam crescebat. Itaque anno hujus seculi decimo, annonæ difficultate et omnis generis periculis undique patriam urgentibus, a civibus quibusdam condita „societas pro salute Norvegiæ", quæ consilio, opera, omnibus modis patriæ angustiis subvenire studeret, nihil antiquius habuit, quam ut illa de Universitate condenda consilia pridem agitata, mox autem aliquantisper quasi sopita, resuscitaret. Quamobrem primum quæstionem de ea re publice proposuit, præmium ei pollicita, qui optimum de hac quæstione librum perscripsisset. Reportavit hoc præmium Nicolaus Wergeland, tum scholæ Christiansandensis Adjunctus, libro, qui Mnemosyne inscriptus ejusdem societatis impensis anno sequente prodiit. Jam quum inprimis sine pecunia nihil perfici posse videretur, illa ipsa societas populum provocavit, ut pro se quisque nomen daret diceretque, quantum Universitati futuræ donare vellet. Cui provocationi mirum est quam benigne responsum sit. Undique a civibus omnium ordinum, etiam quibus satis modica erat res, dona conferebantur, et brevi summa, quam pro angustis hujus populi illo præsertim tempore rebus amplissimam ac vere splendidam dixeris, confecta est.

Hinc ut re comprobatum est, cunctum populum non solum vehementer cupere illud, de quo agebatur, doctrinæ præsidium, sed etiam quæ ad hoc comparandum sustentandumque opus essent conferre et velle et posse, rex Fredericus VI., tam nobili ardori utique obsequendum ratus, a. d. IV. Nonas Septembres anni MDCCCXI edictum promulgavit, uti esset in Norvegia Universitas Literaria, ipsius nomine Fredericiana nuncupanda, in quam quæ peculiariter pro Norvegis studiosis Hauniensi Universitati legatæ fuerant opes transferrentur, cuique eorum librorum, quorum in bibliotheca regia bina asservarentur exemplaria, singula traderentur. Addidit regale beneficium prædium suburbanum (nomine Tøien), quod tum ad ædes academicas domiciliaque professorum exstruenda, tum ad hortum botanicum dimetiendum colendumque commodum videbatur.

Hoc edictum regium ubi in Norvegia innotuit, incredibile est quantam omnium lætitiam excitaverit. In omnibus urbibus, oppidis, vicis solennia celebrari, in templis supplicationes fieri, senes, juvenes, divites, inopes, ad unum omnes extollere regis beneficium, quo gloriosius totique populo salutarius nullum conferri potuisse videbatur: ut etiam mirari subeat temporum populique inexperti sanctam simplicitatem, quæ rem haud ita singularem tanti fecerit, nisi forte agnoscere velis rectam rationem et præsagum quendam populi animum, qui cerneret, in illo sane quasi cardine veram populi salutem et libertatem verti, si divinarum humanarumque rerum scientia in ipso solo natali radices ageret riteque in perpetuum coleretur.

Sed ut illo edicto jam cautum erat, ut ne res certo careret eventu — quamobrem etiam ab eo inde die Universitatis nostræ annos jure computamus —, ita priusquam tanti momenti tantæque molis institutum ad effectum perduci posset, multa adhuc restabant consideranda, deliberanda, præparanda. Itaque talibus molitionibus duo consumebantur anni, ut tertio decimo demum hujus seculi anno primis adscriptis civibus academicis scholæ incipere possent. Quamquam et hæc initia satis parva erant. Professores aderant nonnisi sex, quorum quasi coryphæorum quorundam nomina hic apponere placet. Erant igitur *Nicolaus Treschow* philosophus, qui Rectoris munere fungebatur, *Georgius Sverdrup* philologus, *Janus Rathke* physiologus, *Severinus Rasmusen* mathematicus, *Ludovicus Stoud Platou* historicus, *Sveno Borchmann Hersleb* theologus. Cives primo examine probati et adsciti sunt XVIII. Librorum omnisque doctrinæ apparatus summa erat penuria, quum illa Hauniensis bibliothecæ pars, quæ nostræ Universitati debebatur, infesto hostibus mari credi

non potuisset; quæ etiam postea, regnis diremtis, rerum publicarum turbis aliquamdiu Hauniæ retenta est. Quin etiam professores, quum difficilibus et flexuosis per Sueciam itineribus Christianiam pervenissent, libros quos privatim possidebant Hauniæ relinquere coacti, jam solis quas memoria tenebant doctrinæ copiis freti scholas aperirent necesse erat. Sed vicit impedimenta et quæcunque deerant explevit animorum ardor, docentiumque et discentium summum studium. Insequenti anno plures adsciti sunt professores, et quum res porro publica et privata liberalitate benigne adjuvaretur atque ornaretur, sensim eo crevit, ut jam nos, qui solennia agimus semisecularia, Universitatem literariam habeamus pro nostræ quidem reipublicæ rationibus satis amplam ac locupletem; siquidem professores et lectores numeramus ordinarios XXXIII, extraordinarios II, Adjunctos sive Stipendiarios X, bibliotheca academica gaudemus voluminum circiter CL milia continente, ceteris apparatibus et Museis quæ dicuntur nec jam contemnendis et annua pecunia ita instructis, ut indies crescere possint. Cives academici quotannis scholas frequentant circiter D.

Et licet hanc Universitatem in extrema quasi orbis ora positam neque tantam in doctrinis explicandis augendisque vim exercere, quantam aliæ nonnullæ æquiore loco sitæ Universitates exercuerunt, neque scilicet æqualem iis assequi honorem potuisse, res ipsa doceat: tamen etiam hanc, qualiscunque est, credimus haud prorsus sine gloria militasse suumque quantulumcunque ad humanæ scientiæ ædem exstruendam lapillum fideliter adjecisse. Sed utut est, certe nostro populo nostræque reipublicæ Universitatem nostram maximo præsidio et fuisse et esse, nemo est qui non videat. Quin etiam ut respublica tandem aliqua nostra libera et sui juris exstiterit, ejus rei haud leve momentum in eo infuisse existimandum est, quod Universitate literaria paulo ante condita populus jam habebat, quo quasi oculos converteret, in quo libertatis suæ ingenii doctrinæque vi sustentandæ, alendæ, per juventutem perpetuo propagandæ spem certam collocare posset. Neque opinionem fefellit eventus. Nam etiamsi de aliis rebus minus gloriari fas sit, at hoc Universitas nostra suo sibi jure vindicare posse videtur, se verum ac sincerum patriæ amorem semper fovisse, universamque, quam secuta sit, studiorum rationem atque animorum quasi colorem ad libertatis studium in toto populo et firmandum et justis terminis circumscribendum haud minimum valuisse.

Quæ quum ita sint, sane est quod conditæ hujusce Universitatis memo-

riam summa cum lætitia recolamus. Neque scilicet, dum prosperos illos, qui per hos quinquaginta annos facti sunt, progressus hodiernorumque temporum felicitatem suspicimus, committemus, ut parva atque exilia illa initia majorumque simplicitatem forte contemnamus. Potius antiquæ illius virtutis animique et fortis et modesti, qui parvis subsidiis contentus, deo sibique confisus maxima quæque auspicari et summæ rerum unice intentus singula minus curare est ausus — ejus igitur animi admiratione confirmabimur ad arcendam istam, quam secunda fortuna et rerum ubertas facile gignit, mollitiem quandam fastidiosam, ex opportunitate rerum externarum plurimum sperantem et in minutissimis quibusque studiis delicias gloriolasque quasdam sectantem. Ad eam animi confirmationem maxime valitura videntur hæc, quæ jam agenda sunt, solennia, quibus totum, quod emensi sumus, curriculum unu obtutu comprehensum totamque rei imaginem quasi in breve coactam contuebimur, ut unitas ejus ac perpetuitas animis nostris alte impressa sentiatur.

Sed nostra Universitas dum in eo est, ut decimo suo condendo lustro primos annos quodammodo recolligat cumque suis primordiis connectatur et quasi rotundetur: hoc etiam non potest non recordari, se, licet huic populo peculiarem, tamen vi sua atque natura etiam ad universum orbem literatum pertinere atque inprimis cum omnibus, quæ ubique sunt, Universitatibus atque Academiis intimo quodam vinculo conjunctam esse. Ut igitur, si quem extraneum professorem, doctorem, studiosum suarum rerum rationes siverint præsentia sua hæc nostra solennia ornare atque illustrare, his literis invitatum velimus: ita illud certe speramus, fore, ut etiam qui loco disjuncti erunt, animo votisque nobis adsint, neque dedignentur, hac, qualiscunque est, Universitate literaria condita communis doctrinæ atque humanitatis fines uno saltem gradu prolatos celebrare.

FRA UNIVERSITETET I BERLIN.

Universitatis litterariae Fridericianae Norvegicae Rectori et Senatui S. D. Universitatis Fridericae Guilelmae Berolinensis Rector et Senatus.

Gratissimum nobis fuit, Viri Illustres, quod quinquaginta annorum feliciter et cum summa et patriae Vestrae et bonarum litterarum utilitate

transaetorum memoriam celebraturi nos quoque in laetitiae Vestrae communionem venire voluistis neque putastis a nobis esse alienum quod ad laudem prosperitatemque Vestram pertineret. Praeterquam enim quod universitates litterariae, quibus idem omnibus propositum est ut instruendis optimarum artium disciplina iuvenibus humani generis eruditionem conservent atque augeant, omnino consiliorum institutorumque in summa gentium populorumque diversitate consociatae sunt similitudine, Germanicae universitates cum Vestra illa Norvegica artiore etiam necessitudine coniunctae sunt communis utriusque populi et stirpis et indolis atque ingenii consimilis: nos autem cum scholae nostrae originem et Vestra initia a Vobis eximie enarrata reputamus, aliam etiam similitudinem agnoscimus. Nam eisdem temporibus publice privatimque gravissimis, cum Germania superbo externi hostis dominatui succubuisse Borussiaeque robur confractum esse videretur, Vestra autem patria calamitatibus ac periculis premeretur plurimis, in utroque regno homines extiterunt praeclari immortalique memoria dignissimi, qui animis a desperatione ad spem et fortitudinem revocatis consilia agitarent prudentissima patriaeque salutem stabilita et aucta liberali succrescentis iuventutis eruditione tutandam et conservandam esse censerent. Sic conditae sunt scholae et Berolinensis nostra et Vestra Norvegica, exemplo plane singulari et ut insigni quadam originis nobilitate pariter possimus gloriari, publica autem utilitate summa et duratura. Ac Vestra quidem schola quantum attulerit ad excolendas bonas litteras, quantum ad Norvegiae gloriam et prosperitatem, nolumus longa oratione persequi, non quod desit nobis dicendi materies, quae ampla est ac praeclara, sed ne dum laudamus quantumvis egregia quoddam quasi iudicium nobis immodestius arrogare videamur, neve Vestram laedamus modestiam. Nam modestissime sane, Viri Illustres, de rebus Vestris scripsistis. Nobis autem scholae Vestrae merito factum esse videtur, ut antiqua litterarum gloria Norvegiae Vestrae redderetur laetissimoque flore revivisceret. Itaque ut ante multa saecula Vestra gens et carminibus condendis egregiis et rerum gestarum memoria patrio sermone enarranda excellebat poeseosque et historiae studia latius propagabat atque in ipsam ultimam septentrionis insulam transferebat, ita a schola Vestra omnis generis eruditionem non tantum per patriam Vestram, sed etiam extra eius fines disseminari videmus. Gratulamur Vobis ex animo auctam assiduis laboribus patriae laudem atque utilitatem, gratulamur exactorum a Vobis quinquaginta annorum felicitatem

et gloriam, Deumque pia precatione rogamus ut res Vestras conservet, tutetur, maiore in dies prosperitate augeat. Valete, Viri Illustres, nobisque favere pergite. Scr. Berolini d. XII m. Augusti a. MDCCCLXI.

FRA UNIVERSITETET I BRESLAU.

Rector et Senatus Academiae Vratislaviensis Rectori et Senatui Academiae Christianiensis S. P. D.

Perlato ad nos nuntio, celebraturos vos esse eum diem, quo ante hos quinquaginta annos Academia vestra condita sit, non solum de fausta illa solemnitate congratulandum vobis ex animi sententia duximus, sed utendum etiam hac opportunitate, ut, quo animo erga vos affecti simus, palam testificaremur. Nam quod in elegantissimis, quas ad nos misistis, litteris scriptum a vobis est, Academiam vestram cum ceteris omnibus intimo vinculo esse conjunctam, id et summo applausu a nobis omnibus est exceptum et pro candidissimo vestri erga nos quoque amoris testimonio habitum. Est profecto idem omnibus Academiis litterarum studium patefactum idemque finis constitutus, veri investigatio, humanitatis cultus, communis libertatis amplificatio. Neque intermissus ullo tempore est inter nos et vos litterarum commeatus, non quaesitus ille quidem et de consilio institutus, sed litterarum tractatione sua sponte natus et in temporum decursu auctus. Extiterunt inter vos viri doctissimi, qui litterarum gloria adeo sunt nobilitati, ut non minus nobis quam vobis profuisse sint censendi. Fuit etiam olim in hac Academia nostra Norvegus quidam, Henricus Steffens, philosophus, cui quantum debeamus, et semper memores fuimus et nuper in celebrandis Academiae nostrae sacris semisaecularibus, quibus unus de vestris popularibus aderat, palam est pronuntiatum. Maneat igitur, maneat semper hic mutuus noster commeatus, quo nihil quidquam Germanicis gentibus fructuosius salubriusve cogitari potest, addamusque naturae vinculis, quibus divina providentia conjuncti sumus, litterarum honestissimum contubernium. Semper enim meminerimus oportet, eadem stirpe nos natos esse atque linguae cognatione morumque similitudine consociatos. Laeti igitur vobis

gratulamur de decem lustris gloriose esaxtis absentesque vestra vota nostris votis prosequemur. Faxit Deus O. M., ut Academia vestra in posterum quoque laeta capiat incrementa litterarumqne laudibus orbem terrarum illustret. Valete nobisque favete.

Dedimus Vratislavia IX. ante Kal. Sept. MDCCCLXI.

Braniss
p. t. Rector.

FRA UNIVERSITETET I DORPAT.

Almae Universitatis Litterariae Regiae Fredericianae Senatui Illustrissimo S. P. D. Universitatis Litterarum Caesareae Dorpatensis Prorector et Senatus.

Almae Universitati Vestrae litterariae sacra semisecularia instare simulac compertum nobis fuit, nihil gratius nobis iniunctum esse potuit, quam ut solennitatem Vestram pio promtoque animo prosequeremur. Itaque velimus Vos persuasum habeatis, nos quoque summa laetitia affici, quod Vestrae Universitati decem lustra feliciter digneque exacta gratulari licet. Qua gratulatione eo magis Vos perfrui convenit, quod Universitas Vestra, civium Vestrorum consiliis et opibus condita, temporum angustias fortiter superavit atque a tenuibus profecta initiis studiis Vestris indefessis eam qua nunc floret amplitudinem et maturitatem assecuta est. Neque tantum praesentis diei fortunam quasi semisecularis operae praemium meritissimum tulistis, verum etiam futuri temporis decursum Vobis prosperum augurari fas est. Quam enim summa virium contentione Vobis peperistis Vestrarum rerum dignitatem et ubertatem, eam constantem sibi atque perpetuam fore confidimus, quum summa modestia antiquam illam virtutem aemulemini, quae Numinis Divini veneratione et morum honestate continetur. Quod superest, macti hac Vestra felicitate estote atque vota, quae pro salute Universitatis Vestrae ex animi sententia persolvimus, accipite. Proinde Deus O. M. faxit, ut ab Universitate Vestra procul absint omnia, quae litterarum bonarumque artium liberaliter colendarum studia cohibere et corrumpere possint, Vobis-

que largiatur, quaecunque veritatem, libertatem, humanitatem alunt atque augent, Bona fausta fortunata sint Vobis omnia omnem in aetatem.

Valete et Universitati nostrae favere pergite!

Dabamus Dorpati d. 1. m. Aug. MDCCCLXI.

Dr. Georgius ab Oettingen
h. t. Prorector.

Forestier, Secr.

FRA UNIVERSITETET I ERLANGEN.

Prorector et Senatus Universitatis Erlangensis Rectori et Senatui Universitatis Fredericianae S. P. D.

Per nobis gratum accidit, quod literis Vestris admonere nos voluistis de universitatis Vestrae semisaecularibus. Quamquam enim pauci supersumus senes, qui ante hos quinquaginta annos ortum natalesque academiae Fredericianae videre potuerimus, tamen plurimi, imo omnes magna cum laetitia et gratulatione quamvis ex longinqno admirari non desiimus, quanta incrementa quam modico temporis spatio academia recens condita cepisset.

Omnes literarum universitates sacrosancto quodam caritatis vinculo inter se conjunctae sunt, ut quae eodem communique bono utantur fruanturque, communibus studiis idem bonum foveant alantque, doctrinam et artes liberales, quae difficile dictu est utrum cultoribus suis plus jucunditatis an publicae utilitati et generi humano plus salutis afferant. Jam vero Vestrae nostra universitas tanto propinquior dici potest, quanto nostrae similior habetur. Nam ut ex elegantissima fatorum Vestrorum narratione cognovimus, idem fere in utraque apparet numerus professorum, idem civium. Neque longinquitas situs impedimento fuit, ne ex alumnis Vestris non ita pauci studiorum causa sicut reliquam Germaniam, ita etiam nostram urbem et academiam peterent, non illi silentio, credimus, praeterituri post reditum, quanto a nobis gaudio ut consanguinei excepti fuissent.

Ergo maneat, quaesumus, etiam altero saeculi dimidio ac porro mutua caritas, et crescat in omne aevum fama et prosperitas universitatis Vestrae tam faustis ominibus olim conditae! Quod enim faustius cogitari potest

omen, quam si — id quod apud Vos evenit — universae nationis voluntas atque ardor, non unius regis benevolentia gratiaque, et consilium condendae cepit et opes ad condendam comportavit, et suapte vi prima fundamenta jecit?

Valete nobisque favere pergite!

Dabamus Erlangae d. XXX. m. Julii MDCCCLXI.

FRA UNIVERSITETET I FREIBURG.

Academiae Alberto-Ludovicianae Friburgensis Prorector et Professores Universitati Fredericianae Norvegicae S.

Literae Vestrae publicae, quibus hominum doctorum orbi cuncto Academiae Vestrae ante quinquaginta annos conditae solemnia semisecularia in diem II. mensis Septembris hujus anni celebranda indicavistis, pergratae nobis acciderunt.

Quamquam enim Universitates literariae aevum suum integrorum seculorum mensura describere solent, tamen Vos, qui vel post primos quinquaginta annos etiam semisecularia sacra instituere decreveritis, bene egisse videmini. Etenim magna profecto fuere obstacula ista, quibus colluctandum Vobis erat inde a condendae Norvegicae Academiae consilio et capiendo et exsequendo ad hunc usque Vestrarum rerum florem, quo vel maxime laetamini; eximii porro exstitere progressus illi Vestrae Universitatis vere prosperi a parvis et exilibus initiis ad hunc felicem statum, quo satis amplam illam atque locupletem ingenue praedicare licet.

Quae res quum multum valeat in ipsarum literarum cultura, cui fere soli inservire solent Academiae, tum longe gravissimum judicamus, quod in aperto est, Vestro populo Vestraeque rei publicae Universitatem hanc literarum Fredericianam maximo praesidio et fuisse et esse. Quod enim res publica Vestra firma, libera, et sui juris exstiterit, ejus rei haud leve momentum in eo infuisse censetis, quod Norvegiae populus in condita tandem sua Universitate habebat, quo quasi oculos converteret et in quo libertatis suae ingenii doctrinaeque vi sustentandae ac per juventutem perpetuo propagandae spem certam collocare posset. Et est quidem hercle hic potissimum Vestrorum laborum egregius eventus ita gravis, ut gravior vix ullus cogitari possit.

Quamquam enim mentis humanae literarumque culturam per se ipsam satis gravem esse nemo vel mediocriter doctus negaverit, longe tamen gravissima illa eruditio est, per quam rei publicae ratio et causa civilis firmatur et augetur. Qui quidem studiorum eventus quo rarior esse consuevit, eo illustrior gloria est Vestra, qua Norvegica Universitas suo sibi jure vindicare potest, verum se ac sincerum patriae amorem semper fovisse universamque, quam sequebatur, eruditionis rationem ad libertatis studium in toto populo et firmandum et justis terminis circumscribendum fortiter valuisse.

En vere nobilis haec est et laus Vestra et vero etiam felicitas, quae non ex annorum numero perspicitur, sed ex egregie factorum pondere aestimatur. Itaque Viri Praestantissimi hanc decem lustrorum memoriam hilari animo apud Vos recolite, veteres laudes novarum laudum accessione in posterum cumulate, inque patrii amoris et libertatis publicae studio provehendo non minus quam in literarum artiumqve institutione pergite, atque, ut praeteritis futura plane respondeant, id tandem agite strenui.

Faxit Numen Optimum Maximum, ut Academia Fredericiana et hoc seculum videat integra integrum et alia haud pauca cum Nominis Norvegici faustitate et decore. Fortunet Deus rem Vestram, prosperet Vestra consilia

D. Friburgi Brisigavorum XV. ante Kalendas Septembres anni MDCCCLXI.

Subscripsit
Absente Universitatis Prorectore
Exprorector
Dr. J. Adamus Fritz.

FRA UNIVERSITETET I GRØNINGEN*).

Det Kongelige Frederiks Universitets høist venskabelige Indbydelse til dets 50aarige Jubilæum paa 2 September af dette Aar modtoges ved Universitetet hersteds i Ferierne, som ende sædvanligen medio September. Da jeg desuden var udenlands, var det ei muligt at underrette det academiske Senats Medlemmer om den Ære og Opmærksomhed, som derved bevistes dem, førend paa dets første Møde, som holdtes idag.

Paa dette Møde har Senatet anmodet mig om, at bevidne det Kongelige Norske Frederiks Universitet sin forbindtligste Tak med det inderligste

*) Denne Skrivelse var forfattet paa Norsk.

Ønske for dets blomstrende Fremtid, idet det tillige beder om Undskyldning at det saa seent svarer paa den venskabelige Indbydelse.

Idet jeg giver mig den Ære at efterkomme dette Andragende, imedens jeg endnu beklæder den rectorale Værdighed, som jeg netop idag skal overdrage til min Efterfølger, vil jeg endnu tilføie, at det var min Plan, at indfinde mig den 2 September i Christiania, for at bivaane den skjønne Fest, dersom desværre tilfældige Omstændigheder ei havde nødsaget mig at vende netop paa denne Dag tilbage fra Kjøbenhavn — hvor jeg opholdt mig en Deel af Sommeren — til Holland.

Paa det Nederlandske Universitet i Groeningen Vegne

J. van Deen.
Rector Magnificus.

FRA UNIVERSITETET I GÖTTINGEN.

Q. B. F. F. S.
Universitati Literarum Fredericianae
Christianiensi
almae studiorum matri
a populo Norvegorum universo
desiderio gravissimo cum libertate ipsa diu expetitae
votorum consiliorumque constantia
pecuniarum largissima collatione denique impetratae
voluntate studio donationibus felicissime auctae
vindici veritatis gravissimae
sancti piique patriae amoris nutrici constantissimae
studiorum cum omnium ardore florentissimae
tum in natura rerum cognoscenda et veterum
memoria temporum vestiganda positorum felicitate
de literis universis egregie meritae
hunc diem secundum mensis Septembris
quo ante quinquaginta annos edicto regio
condita est

laeti congratulantur
ut in ora orbis terrarum ultima
animis pietatis sanctimonia veritatis studio
virtutis amore imbutis
felicitatis omnium fundamenta vera etiam posthac
constanter tucatur
libertatis columen inconcussum
salutis publicæ arx invicta esse perseveret
ex animo cupiunt
ut eam in melius semper aevum sospitet superstitetque
precibus et votis a Deo optimo maximo exposcunt
Universitatis literarum Georgiae Augustae
Prorector et Senatus.
D. Gottingae d. XXIII. M. Augusti a. MDCCCLXI.
Hermannus Sauppe,
Philologiæ Professor P. O.
Universitatis h. t. Prorector.
(L. S.)

FRA UNIVERSITETET I HEIDELBERG.

Universitati literariae regiae Fredericianae P. S. D.
Universitas literarum Ruperto-Carola.

Perlatae sunt ad nos literae, quibus de rebus Vestris nos certiores fecistis simulque solemnia semisaecularia die II Septembris hujus anni celebranda indixistis. Unde magnam percepimus laetitiam ac voluptatem, quum videremus, Academiam Vestram optimis auspiciis quinquaginta abhinc annis conditam brevi temporis spatio ita auctam esse, ut merito locum inter reliquas Germaniae Universitates communi literarum vinculo junctas obtineat. Quare Vobis gratulamur tam laetum rerum Vestrarum statum, quae ut nova incrementa capiant semperque floreant ac vigeant, enixe precamur. Atque quum propter magna locorum intervalla, quibus a Vobis disjuncti sumus, vix liceat legatum ad Vos mittere, qui haec solemnia, ad quae nos honorifice invitastis, una Vobiscum concelebret, his ipsis literis decrevimus testificari

animum Vobis deditum Vestrisque commodis intentum: optimisque votis prosequimur Universitatem Vestram, quae in posterum non solum ut salva et incolumis stet, sed in dies etiam augeatur et promoveatur literarumque lumen per regiones longe remotas propaget, nihil est quod magis in votis habeamus.

Dabamus Heidelbergae die XII Augusti MDCCCLXI.
Prorector et Senatus Academiae Ruperto-Carolae.
Dr. C. Fr. Rosshirt
juris Professor ordinarius
h. t. Proreetor.
(L. S.)

FRA UNIVERSITETET I JENA.

Prorector et Senatus Universitatis litterarum Jenensis Universitati litterarum Christianiensi S. D. P.

Celeberrimum illud Ennianum de Romae initiis usurpatum ad Vestram urbem licebit ita accommodare ut dicamus

„*Octingenti sunt paullo plus aut minus anni*"

postquam incluta Christiania condita est ab Haraldo Bibarbo, rege olim Vestro fortissimo, feliciterque accidit ut saecularia octava originis urbis Vestrae possitis celebrare una cum festis semisaecularibus Universitatis apud Vos conditae. Germaniae vero cum universa Scandinavia origine, lingua, cultu conjunctissimæ ut nihil potuit laetius vel optatius contingere, quam res Norvegiae florentes in universum gratulari, sic inprimis universitatibus germanicis gratissimum munus atque officium suscipiendum est Universitati Christianiensi congratulari de conditione, qua ipsa gaudet, felicissima atque laudatissima. Nos ipsi igitur lubentissime elegissemus aliquem nostrum, qui gratulationes maximas ad Vos perferret, sed itineris longinquitate impediebamur. Quare benevole accipite vota nostra pro sempiterna Universitatis Vestrae incolumitate. Valete.

Dab. Jenae d. XV Aug. MDCCCLXI.
Dr. M. I. Schleiden, P. p. o.
p. t. Prorector.

FRA UNIVERSITETET I KIEL.

Q. B. F. F. Q. S.

Universitati

Litterarum Fredericianae

Christianiensi

ante hos quinquaginta annos

ne amplius nobilissima Norvegorum gens

aut sua litterarum sede careret

aut communi cum universa doctorum republica commercio

neve Norvegiae regnum

in aliorum utilitatem in suum detrimentum

sua ingeniorum sapientiae voluntatis disciplina

destitutum esset

cum regis Frederici VI munificentia

tum incredibili civium ardore ac liberalitate

conditae

scientiae omnigenae artiumque liberalium studio

ac gentis cordatae affinitate

sibi conjunctae

decem lustra feliciter peracta

candido animo gratulatur

Universitas Christiana Albertina

Kiliensis.

D. D. VII mensis Augusti anni MDCCCLXI.

(L. S.)

FRA UNIVERSITETET I KÖNIGSBERG.

Q. D. O. M. F. F. E. J.

Universitati Regiae Norvegicae

Fredericianae

decem lustra feliciter peracta

ex animi sententia gratulantur

Academiae Regimontanae

Rector et Professores

summopere hujus illustris Universitatis
solemnibus laetantes
quae
civium potius patriae amori quam principum liberalitati
ortum debens
ingentibus difficultatibus admirabiliter superatis
brevi temporis spatio laetissime effloruit
ac populo suo
amoris libertatis studiorumque recti et honesti
altrix moderatrix propagatrix
exstitit
cujus felicissima initia
non sinunt dubitare
quin etiam saeculis quotquot vigebit futuris
et de populo Norvegico et de universa literarum
re publica
optime sit meritura.

FRA UNIVERSITETET I LEIPZIG.

Rectori et Senatui universitatis litterarum Christianiensis s. p. d. universitatis litterarum Lipsiensis Rector et Senatus.

Quod privato consilio facere nos homines solemus omnes atque singuli, ut aliquod vitae nostrae spatium permensi paullisper subsistamus ac velut respiremus, simulque et retro respicientes quae interea nobis acciderunt animo recolamus et ante prospicientes de re futura spem novam votaque nova suscipiamus, id publico litterarum universitates quoque per intervalla facere non solum condecet, sed etiam receptum et maiorum exemplo usitatum est. Quapropter quod decrevistis universitatis vestrae natalem L annis confectis iamiam redeuntem celebrare, non improvisum nobis neque inopinatum accidit. Quod autem nos de ea re certiores facere solemnitatisque a vobis celebrandae participes ac socios esse voluistis, scitote gratissimum

nobis fuisse atque acceptissimum. Res vero nostrae quum, in tanta praesertim regionum longinquitate, non permitterent ad vos delegare qui coram praesens vobiscum nostro ageret nomine, ne prorsus deesse vobis videremur, his litteris quo erga vos animo essemus declarare satius visum est. Itaque nos vestra causa cupere omnia habeatis persuasissimum. Quotquot enim sunt in orbe terrarum universitates litterarum, quantumvis aetate legibus moribus institutis inter se discrepent singulae, tamen quum eundem finem persequantur omnes, artissimo communionis atque concordiae vinculo contineri necesse est. In vestra autem universitate hoc plane singulare est, quod ea non solum ex mera populi Norvegici voluntate atque desiderio enata, verum etiam ipsorum civium cura opera impensis condita atque instituta est. Neque orsis tanti operis successus prosperi defuerunt. Tam enim celeriter effloruit ac feliciter, ut brevi academiarum quotquot sunt in septentrionalibus Europae omnium aemula nobilissima exsisteret, iamque virtutis doctrinae eruditionis usque ad ultimam Thulen propagandae fons ac seminarium habeatur illustrissimum.

Quae quum ita sint, facere non possumus quin diem mensis Septembris II, quo die abhinc L annos inaugurata est universitas litterarum Christianiensis, ex animi sententia vobis gratulemur. piissimaque vota pro ea suscipiamus, optemusque ut pergat vigere prosperrime et sicut adhuc, ita etiam apud posteros quum doctoribus artium illustribus splendeat, tum frequentia conspicua sit discentium iuvenum, strenuaque utrorumque contentione litteris humanitati virtuti firmissimum maneat prasidium. Valete.

D. Lipsia d. XII a Cal. Septbr. a. MDCCCLXI.

Dr. Guil. Roscher,
h. t. Rector.

FRA UNIVERSITETET I MARBURG.

Academiae Marburgensis Prorector cum Senatu Universitati literariae Fredericianae Norvegicae. S. P. D.

Inexspectatus sane sed minime injucundus ex ultima septentrione nuper ad nos perlatus est nuntius, Universitatem Vestram, Viri Doctissimi et Illustrissimi, in eo esse, ut decimum suum conderet lustrum, atque in hujus

sollemnitatis communionem vocare etiam eos, quos quamvis magno terrae marisque spatio a se disjunctos neque ejusdem patriae vinculis secum constrictos ad eundem orbem literatum pertinere et hac ratione sibi affines esse sensisset. Quam societatem libentissime ita accipimus, ut his literis faustissima quaeque Vobis precemur, quae Deo favente eventura esse eo majore cum fiducia sperare licet, quo celerius e parvis primordiis per annorum seriem haud adeo longam ad splendidum prosperitatis fastigium ascendistis. Et optimo jure Vos gloriari de rerum Vestrarum progressibus facile intelligimus; quum in nostra Germania e similibus eorundem temporum seminibus similes fructus provenisse videamus. Nam apud nos quoque ante hos quinquaginta fere annos per summas rerum publicarum turbas conditae sunt academiae non solum ad conservandum inter armorum strepitum liberalis doctrinae studium, sed ad promovendum simul patriae et libertatis amorem et ad suscitandos animos diuturnis calamitatibus oppressos, ut hoc ipso exemplo comprobetur, quam verum sit quod in Vestra patria praesagam quandam populi mentem agnovisse declaratis, „in illo sane quasi cardine veram populi salutem et libertatem verti, si divinarum humanarumque rerum scientia in ipso solo natali radices ageret." Majora etiam fuisse impedimenta, quae Vestra incunabula circumdarent, satis ex Vestra narratione elucet, et vel nunc strenua Vobis opus esse virtute acerrimoque et in patriam et in doctrinam studio ad solitarias in extremis terrarum oris literarum quasi excubias agendas, nemo eorum infitiabitur, qui quantum emolumentum ipsa studia e faciliore hominum doctorum commercio percipere possint, quotidiano usu experti sciant. Quo impensius nos eam quam Vestro ardore meruistis felicitatem Vobis gratulari par est, cujus fructus laetissimos in nos ipsos redundaturos esse confidere licet, siquidem literarum societatem, quam ante paucos annos iniimus, perpetuam eamque firmiorem tenere contingat. Quod Deus bene vertat. Valete nobisque favete.

Scripsimus Marburgi Cattorum d. XXIII m. Augusti a. MDCCCLXI.

Prorector, Procancellarius, Decani, Doctores et Professores
Academiae Marburgensis.

Röstell, Prorector.

Löbell, Procancellarius.

FRA UNIVERSITETET I MÜNCHEN.

Rector et Senatus Universitatis Ludovico-Maximilianeae Monacensis Senatui Universitatis Regiae Fredericianae Christianiensi.

Literis Vestris, Viri Clarissimi, certiores facti vos proximis diebus X lustris feliciter peractis solemnia Universitatis Vestrae Fredericianae esse celebraturos, hunc nuntium quo par erat laeto accepimus animo; omnes enim literarum academiae communi inter se vinculo conjunctae sunt, ut, quemadmodum quae res adversae accidant, luctu, ita quae secundae contingant, omnes gaudio afficiant. Quae de ratione et varia fortuna, qua Vestra Universitas condebatur, exposuistis, nobis illa tempora quibus Germanorum universitates natae erant, in memoriam revocaverant. Juvenes amplioribus fortunis instructi externas academias frequentabant, rari pro multitudine eorum quibus hoc negabatur, ut indigne ferret populus, paucis concedi quæ omnibus concedenda essent eosque qui minore fortuna quam ingenio uterentur, doctrina privari, quae in communem omnium usum verteretur; verissimum enim est, quod profitemini, populum non ante vere liberum suumque futurum, quam civibus domi copia sit quum quae in literis gravissima sint, perdiscendi, tum quae didicerint publice docendi. Itaque majores nostri uno fere eodemque seculo, ne Italis tum maxime ingenio et literis florentibus amplius servirent, simulque juvenes alienis moribus imbuti in patriam redirent, multas literarum sedes quae et divinarum et humanarum rerum scientiam traderent, in regionibus suis instituerunt. Sic Germanorum nationes academiis abundabant, quae si cui fortasse interdum justo minorem fructum praestitisse videantur, id non ipsarum culpa, sed temporum injuria factum esse constat; juvenes enim, harum cives, semper pulcri honestique appetentes vera laude teneri, patriae amore duci communemque rei publicae salutem omnibus externis quae dicuntur bonis praeferre egregiis plurimisque exemplis comprobaverunt.

Vestram Academiam belli temporibus et rebus maxime adversis communi totius populi studio et opera conditam esse, felix in futurum tempus auspicium esse auguramur; hoc enim eam altissimis radicibus, quae nullo vento labefactari possint, defixam esse declarat, et ut juvenem strenuum, discendi cupidissimum, sed egenum et aliorum beneficiis adjutum, qui sua demum virtute voti compos factus sit, facile praeferas ei qui omnibus copiis abundans eundem assequatur finem, sic Universitas multis tempestati-

bus jactata et feliciter in portum relata haud inferior est illa, quae semper secundo navigavit vento; perferet enim quae mala eventura sunt, majore animo, nec a virtutis amore et veritatis studio, quam omnes sequi debemus, aberrabit.

Quemadmodum vero nuperrime pro Universitate Berolinensi ejusdem cum vestra aetatis et simili fortuna nata, nunc præstanti et plurimis doctrinae virtutibus exornata, omnia pia nuncupavimus vota, ita nos eadem ex animi sententia pro Vestra Fredericiana suscipimus DEUMque O. M. precamur, ut eam semper tueatur omnesque qui in ea literas doceant vel docturi sint, et in veritate investiganda atque invenienda et in juventute erudienda juvenumque moribus emendandis feliciter adjuvet. Nos quidem quantumvis longinquo terrae spatio disjuncti, si quid est quod in gloriam et honorem Vestrae Universitatis vertere possimus, id libentissimo animo esse collaturos spondemus. Valete et nobis favete!

Monachii, die XXIII mensis Augusti MDCCCLXI.

Dr. Seitz, h. t. Rector. — Dr. Richter, Secretar.

FRA UNIVERSITETET I TÜBINGEN.

Glückwunsch-Schreiben an die Universität Christiania zu der am 2ten September 1861 zu begehenden Jubelfeier ihres fünfzigjährigen Bestehens vom Rector und Senat der Universität Tübingen.

Für Ihre geehrte Mittheilung in Betreff der Jubelfeier des 50jährigen Bestehens Ihrer Universität und Ihre freundliche Einladung zur Theilnahme an derselben, danken wir hiermit verbindlichst.

Ihre Universität erweckt in hohem Grade unser Interesse und verdient unsere volle Sympathie; sind wir doch mit Ihnen verbunden durch das gleiche Streben und Wirken nach demselben Ziel: zur gedeihlichen Förderung der Wissenschaft und zur Ausbreitung wissenschaftlicher Bildung. Obgleich durch den Raum weit von Ihnen getrennt sind Sie uns doch nicht fremd und wir erfreuen uns des wissenschaftlichen Verkehrs mit Ihnen; ein jeder Fortschritt der Wissenschaft, bewirkt durch die Leistungen Ihrer Mitglieder, findet bei uns freudige Anerkennung.

Näher als mit anderen ausländischen Universitäten fühlen wir uns mit

Ihnen verbunden als die wissenschaftlichen Vertreter zweier nahe verwandten Volksstämme.

Unser besonderes Interesse erweckt die Jubelfeier Ihrer Universität, wenn wir daran gedenken, dass sie nicht nur der Königlichen Liberalität, sondern auch besonders dem lebhaften und kräftig sich aussprechenden Wunsch ihre Entstehung, ihr starkes Wachsthum und Gedeihen verdankt. Sie bietet uns daher auch ein schönes und lehrreiches Beispiel, welche grosse und nützliche Werke der thatkräftige und gut geleitete Wille des Volkes zu errichten vermag. Dieses lebende Interesse des Volkes für seine erste und höchste Bildungsanstalt möge der Königlichen Fredriks-Universität auch in den folgenden Zeiten ungeschwächt erhalten bleiben.

Wir verharren Hochachtungsvoll

Tübingen den 13ten August 1861.

Im Namen des akademischen Senats der Rector,
Oehler.

FRA UNIVERSITETET I WIEN.

An den hochansehnlichen academischen Senat der königlich norwegischen Universität Christiania.

Mit vielem Vergnügen haben wir aus der gedruckten Veröffentlichung des hochansehnlichen Senates entnommen, dass die königliche Friedrichs-Universität am 2ten September h. l. das Jubelfest ihres 50jährigen Bestehens feiern werde.

Ungeachtet der bedeutenden örtlichen Entfernung erachten wir uns mit der königlichen Universität Christiania, so wie mit allen übrigen Universitäten, durch die Gleichheit unserer wissenschaftlichen Bestrebungen in dem Bande der nächsten und innigsten Vervandschaft verbunden und nehmen daher den freundlichsten Antheil an dem bevorstehenden Feste.

Indem wir unsere Ferien vom 1 August bis 30 September halten und da uns die Veröffentlichung über das Jubelfest erst in den Ferien zugekommen ist, als unsere Professoren und meisten Mitglieder bereits von Wien zeitweilig sich entfernt hatten, so ist es zwar leider nicht möglich durch eine Deputation bei der Jubelfeier zu erscheinen und uns hierbei per-

sönlich vertreten zu lassen. Nichts desto weniger werden wir im Geiste dabei anwesend sein und wir stimmen andurch schriftlich aus vollem Herzen in die vielen Glückwünsche ein, welche sowohl über das bisher mit dem bestem Erfolg ruhmvoll zurückgelegte halbe Jahrhundert, als für das fernere langjährige Blühen und Gedeihen der königlichen Friedrichs Universität werden dargebracht werden.

Wien den 26de August 1861.

Oppolzer

d. Z. Rector.

Ritter des Nordsternordens.

D. Krammer,

d. Z. Decan.

FRA UNIVERSITETET I ZÜRICH.

Universitatis literariæ Fredericianæ Rectori et Senatui Universitatis Turicensis Rector et Senatus S.

Magnum terrarum spatium, quod est inter regionem nostram Vestramque patriam, quamquam nos quidem impedit, quominus missis ad Vos nunciis nos Vobiscum jungamus ad celebranda Universitatis Vestræ litterariæ solemnia semisecularia, laeto tamen animo scriptis ad Vos litteris Vobis gratulamur piaque una cum Vobis fundimus vota, ut Vestra Litterarum Universitas, quæ quamvis parvis principiis orta atque magnis circumdata difficultatibus, nihilo minus perillustris scientiarum tutrix jam evasit, etiam in posterum, Deo adjuvante, floreat et crescat.

Sicut Helvetia ita etiam Norvegia liberalibus institutionibus publicis, quamvis varia forma eae sint præditæ, gaudet eisque prælucet; liberi autem qui dicuntur populi semper cum libertatis studio atque amore coniunxerunt fidem illam et fiduciam, quod qui sciant ii tantummodo valeant, id quod etiam Vestrorum poëtarum summus, immo omnis poëseos pater et largitor, Odinus ipse scilicet, sub Excelsi nomine præclare docuit dum cecinit:

„Þeim er firða fegrst at lifa, er vel mart vitu."

Et profecto scientiam potentiam esse non solum pro singulis homini-

bus sed etiam pro gentibus et universis populis, neque unquam inveniri rem, quae majoris sit momenti in defendenda servandaque libertate, nemo est qui neget.

Sed varia atque diversa scientiarum genera Universitates litterariæ complectuntur, unde fit, ut uniuscujusque populi gloria habeatur, si talem Universitatem condiderit. Faxit igitur Deus O. M. ut Vestra Litterarum Universitas, quae Fredericiana nuncupatur, omnibus temporibus inter ceteras præfulgeat tamquam summa scientiarum Acropolis.

Turici, die 21 mensis Augusti a. MDCCCLXI.

D. Ed. Osenbrüggen, Juris P. P. O.,

Academiae Rector.

FRA AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN I BERLIN.

An die Königliche Norwegische Universität Christiania zum 2ten September 1861.

Ein gemeinsames Band beständiger Wechselwirkung verbindet die Universitäten, die durch höheren wissenschaftlichen Unterricht das heranwachsende Geschlecht bilden und dadurch die Zukunft der Wissenschaft sichern, und die Akademien, denen die Aufgabe gestellt ist, ohne unmittelbare Beziehung auf den Unterricht, die Wissenschaft zu pflegen und durch selbständige Arbeiten zu fördern. Nicht nur in den Personen vereinigen sich oft diese nur in ihren nächsten Zielen getrennten Bestrebungen, sie bedingen sich gegenseitig; was den Akademien zu finden gelingt, das wird von den Universitäten verwerthet und besteht im Unterricht eine entscheidende Probe, und ohne die grundlegende Wirksamkeit der Universitäten müssten die Akademien verkümmern und vergehen. Indem wir der Universität Christiania zur Feier ihres halbhundertjährigen Bestehens mit freudiger Theilnahme unseren festlichen Gruss senden, sind wir uns bewusst eine verwandte Anstalt zu begrüssen, eine Anstalt, die nicht nur für Norwegens Ruhm und Gedeihen von grossem Segen gewesen ist, sondern auch für die Wissenschaft selbst und hinaus über des Landes Grenzen, eine Anstalt mit der wir uns freuen in langer Verbindung wissenschaftlichen Verkehrs zu stehen. Möge der Universität Christiania mit ihrem zweiten

halben Jahrhunderte eine Zeit fortschreitenden Gedeihens und immer reicher sich entfaltender, immer tiefer in das Wohl des Landes und in die Entwickelung der Wissenschaften eingreifender Thätigkeit beginnen.

Berlin den 8ten August 1861.

Die Königliche Akademie der Wissenschaften.

Haupt. Encke. Ehrenberg. Trendelenburg.

FRA SOCIÉTÉ IMPÉRIALE DES SCIENCES NATURELLES DE CHERBOURG

Monsieur le Recteur!

Je me suis empressé de faire connaître à la Société Impériale des Sciences naturelles de Cherbourg, que la célèbre Université de Christiania devait célèbrer, le 2 Septembre 1861, la fête du Jubilé sémi-séculaire de sa fondation; et j'ai fait ressortir les heureux résultats que cette Savante institution avait réalisés dans le Royaume de Norwége, par la création d'un centre de lumières, où, d'une part, la jeunesse studieuse pouvait puiser le haut enseignement scientifique et littéraire que les illustres Professeurs de cette Université sont à même de lui donner et où, d'autre part, ces mêmes Professeurs font progresser la science par leurs importants travaux. C'est pourquoi je viens, au nom de la Société Impériale des sciences naturelles de Cherbourg, et aussi en mon nom personnel. vous prier, Monsieur le Recteur, d'agréer, et de vouloir bien faire agréer à vos savants Professeurs, le témoignage de nôtre profonde admiration pour la célèbre Université de Christiania, et nos vœux les plus sincères pour la continuation de sa prospérité.

J'ai l'honneur de me dire, avec le respect le plus profond,

Monsieur le Recteur,

Votre trés humble et trés obeissant serviteur

Aug^{te}. Le Jolis.

FRA OBERLAUSITZISCHE GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN.

Q. B. F. F. Q. S.

Universitati litterarum Fridericianæ solemnia semisæcularia die altero mensis Septembris anni MDCCCLXI celebranti congratulatur societas litterarum Lusatiæ superioris.

Si verum est, quod dicit Sallustius, omnes homines, qui sese praestare studeant ceteris animalibus, summa ope niti debere, ne vitam silentio transeant veluti pecora — quod est in universo hoc mundo remedium tam efficax tam nobile adversus inhumanam illam vitam, quam quod inest in litterarum artiumque liberalium studio? Beata igitur respublica, in qua, quantus honos armis rebusque forti manu gestis deberi videtur, tantus etiam musis omnium civium consensu tribuitur. Sed quamquam litterarum hodie ea conditio est, ut communis quasi thesaurus omnibus nationibus pateat; tamen insitus optimi cujusque animo patriae amor efficit, ut ea maxime diligamus atque amplectamur, quae ex patriis fontibus manant. Est enim aliquid, eo sermone, qui nobis semper omnium carissimus esse debet, non solum primis elementis imbui, sed etiam ad summum litterarum fastigium ascendere.

Congratulamur igitur Norvegicae juventutis nobillissimo flori — si quidem ii nobilissimi sunt, qui colendae ac propagandae doctrinae munus sibi sumpserunt — quod nunc intra dilectissimae patriae fines per suos sibi cives sublevati eos fructus carpere possunt, quos ut quasi de alienis mensis delibarent antea trans mare currere coacti fuerant. Nemo profecto recusabit, quin solemnia semisaecularia almae Fridericianae ita celebrentur, ut ante hos L annos patriae libertas civium fortitudine restituta esse videatur. Quam vim habeat et in mores et in humamum vitae cultum cujusvis populi academia litterarum, quam sit firmum propugnaculum, quod aeque tueatur libertatem atque effrenatam turbulentamque opinionum licentiam fortiter defendat, nemo non videt nec quisquam magis expertus est, quam populus noster, cui jam pridem contigerat, ut in omnibus patriae partibus illi doctrinae fontes abunde scaterent. Laetantes igitur gratulamur talem fontem apertum esse etiam ei nationi, quae communis quodammodo stirpis vinculo nobiscum conjuncta est. Constringatur, velimus, in dies illud consanguinitatis vinculum litterarum studio atque amore, quae peculiaris Germanicae stirpis quasi provincia semper habita est.

Vivat, floreat, crescat alma Fridericiana per saecula saeculorum.

Gorlitii, d. 24 mens. Augusti MDCCCLXI.

FRA DET FINSKE LITTERATUR-SELSKAB.

Kuninkaallisen Norjan Yliopiston jaloarvoiselle Hallitukselle!)*

Siitä kutsumuskirjasta Norjan Yliopiston viisikymmentä vuotiseen riemujuhlaan, jolla Yliopiston jaloarvoinen Hallitus suosiollisesti on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuraaki kunnioittanut, saa sama Seura tämän kautta sanoa nöyrät ja hartaimmat kiitoksensa. Tämä kutsumus oli Kirjallisuuden Seuralle sitä ilahuttavampi ja kallisarvoisempi, kuin ei Seuran nimenomainen tarkoitus ole ollut liikkua tieteiden yleisemmällä alalla, vaan parhaaslausa ahkeroida Suomen kielen ja kansallisuuden edistymistä. — Kuin Kirjallisuuden Seura aina kesäksi toimestansaa lakkaa ja vasta tänä päivänä on uudellensa kokoontunut, niin ei Teidänkään arvollista kutsumuskirjaanne Seurassa ole varemmin voitu esille otta, eikä siis Seuran ole käynyt sitä aikanansa noudattaminen. Mutta vaikka juhlallinen hetki jo aikoja sitten on ohitse, niin pyytää kuitenki Seura tämän kautta saadakseen kaikella kunnioituksella toivottaa Norjan viisikymmentä vuotta kukoistaneelle, kuuluisalle Yliopistolle suurinta onnea

---

*) Oversættelse:

Til det Kongelige Norske Universitets hoitærede Bestyrelse!

„For den Indbydelses-Skrivelse til Norges Universitets halvhundredaarige Jubelfest, hvormed Universitetets høitærede Bestyrelse velvilligen har hædret det Finske Litteratur-Selskab, faar samme Selskab herved aflægge sin ærbodige og inderlige Taksigelse. Denne Indbydelse var Litteratur-Selskabet saa meget mere glædelig og dyrebar, som Selskabets egentlige Opgave ikke har været at bevæge sig i Videnskabernes høiere Sphære, men fornemmelig at virke til det Finske Sprogs og Folkelighedens (Nationalitetens) Fremme. Da Litteratur-Selskabet altid indstiller sine Forretninger om Sommeren og idag for første Gang atter er sammentraadt, saa har Eders ærede Indbydelse heller ikke før kunnet blive fremlagt i Selskabet, og Selskabet har derfor heller ikke i rette Tid kunnet tage samme til Følge. Men skjont Festens Time allerede er forbi, vil dog Selskabet herved med al Høiagtelse ønske Norges i 50 Aar blomstrende, beromte Universitet den største Lykke og Fremgang i dets til Fædreland og Videnskab helligede og nidkjære Bestræbelser. Det fri og daadskraftige Norske Nabofolk har i Finland altid været holdt i den høieste Ære, og dets folkelige og i Videnskaberne berømte Universitet vil det finske Litteratur-Selskab stedse mindes med den største Høiagtelse."

Helsingfors d. 11te Septbr. 1861.

Paa det Finske Litteratur-Selskabs Vegne:

E. L.

Selskabets nuværende Formand.

C. B.

Selskabets nuværende Secretær.

ja menestystä sen isämaalle ja tieteelle pyhitetyissä hartaissa riennoissa. Norjan vapaa ja virkeä naapurikansa on aina Suomessa ollut ylen arvossapidetty, ja sen kansallista ja tieteissä kuulluisata Yliopistoa on Suomalaisen Kirjallisuuden Seura alati suurimmalla kunnioituksella muisteleva.

Helsingistä, II päivänä Syyskuuta 1861.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran puolesta:

Elias Lönnrot,

Seuran nykyinen esimies.

Carl G. Borg,

Seuran nykyinen sikteeri.

FRA SOCIÉTÉ IMPERIALE DES NATURALISTES DE MOSCOU.

Moscou, le $^{11}/_{23}$ Août 1861.

Monsieur!

La Société Impériale des Naturalistes de Moscou s'empresse de Vous prier, Monsieur, de vouloir bien exprimer à l'Université Royale de Christiania à l'occasion du 50me anniversaire de sa fondation ses félicitations sincères.

La Société Impériale connait les importans travaux de l'Université Royale et les immenses services qu'elle n'a cessé de rendre pendant un demi siècle à la science et à son pays, et la Société Impériale s'estime heureuse de saisir cette occasion pour donner à l'Université Royale de Christiania un témoignage public de sa haute estime et de sa vive sympathie.

Agréez, je Vous prie, Monsieur, l'expression de la plus haute et parfaite considération, avec laquelle j'ai l'honneur d'être

Monsieur

Votre tout devoué serviteur

Dr. Renard,

I Secrétaire, Conseiller d'etat et. et.

á Monsieur le Secrétaire perpétuel de
l'Université Royale de Christiania.

FRA DEN LÆRDE SKOLE I REYKJAVIK.

Hæstvirðu herrar ok lærifeðr!

þér hafit góðlátliga boðit oss með virðuligu bréfi yðru, at vera við hálfaldarhátið háskóla yðvars, en oss barz eigi boðbréf yðvart, fyrr en eptir þat er hátið yður var átt; þar af leiddi, at þótt vér hefðim mátt yfir stiga ferðakostnað ok annan farartálma, mátti oss þó eigi auðit verða, að leita á fund yðvarn ok samfagna yðr við hátið yðra. Bréf yðvart var oss þó næsta kært, þvi at þat birti einkannligan velvilja yðvarn oss til handa, er þér við fagnaðarhátið yðra mintuz ok skóla várs, ok byrjar oss at meta slikan sóma þvi meira, er vér dyljumz á þessum útkjálka jarðar, ok erum nær úti byrgðir frá öllu samkvæmi bókfróðra manna, nema ef svá má verða, at einhverjum verðr til vár reikat frá erlendum þjóðum, ok er þó allfágætt, at nökkurr þessa manna sé frá enu forna ættlandi váru Noregi.

Af bréfi yðru má glöggliga sjá, at þér óskit þessum eina skóla eylands þessa alls góðs, þótt hann litill sé ok litt kunnr, ok byrjar oss þakklátliga at viðrkenna, at þér, hæstvirðu herrar! hafit minz fornra blóðtengda ok sameigins uppruna várs, ok eigi látit yðr vansóma við yðvart vegliga há-tiðarhald, at þiggja samfagnað af várri hálfu.

Ok at vísu höfum vér hér einarðligt samfagnaðarefni, þviat Noregr, et forna ættland várt ok frumstöð menningar várrar ok kunnandi, hefir nú hlotit blómligan hag heima, ok veg ok sóma erlendis, yfir stigit margar tálmanir, ok með enum ágætu framförum i kunnandi ok bókvísi háskóla sins aflat sér þeirar frægðar um ena siðustu fimm tigu vetra, at háskóli lands þessa er nú at allra dómi taliðr meðal enna helztu samkynja stofnana, ok heldr hann svá upp at sinum lut ok varðveitir veg ok virðing ens forna manndóms Norðrlanda, ok mætti hverr sá Islendingr úmentr heita, er eigi gleddiz af þessum fremdarhag frændþjóðar sinnar. ok ætlaði eigi, at nökkur lutdeild sliks frama næði ok til sin; ok þat því fremr, er þér hafit ok látit sagnafróðleik yðvarn ná til ættlands várs ok á marga lund skýrt sögu þess.

Huggum oss öllu fremr i lítilleik efna várra við hagsæld yðra ok framfarir, ok óskum háskóla yðrum ok þar með görvöllu fóstrlandi yðru, allrar hamingju, ok heitum i hænum várum á fullting ens algóða guðs, at þessi frægð ok farsæld megi aldregi týnaz; ok hvert sem þat lutskipti verðr, er góðr guð geymir sjálfum oss, hljótum vér við þetta tækifæri at minnaz þess, at beiðaz þess þarflátliga at dróttni, at hann láti eigi þessi vár Norðrlönd, er

hann eptir úendiligri speki sinni hefir at neytt til svá mikilla luta, nökkuru sinni fyrnaz, ok at hann varðveiti hamingju þeira ok mátt ok gæti þeira við sviksamligum árásum erlendra fjándmanna, því at þat er ætlan vár, at þat sé einkannliga forfeðrum várum til lofs teljanda, at þeir hafa varðveitt í ritum sínum endrminning sameiginligs uppruna Norðrlanda ok víðs vegar kunn gört en ágætu frægðarverk Norðrlandabúa ok þar við görz enir skilorðustu váttar ok ríkustu hvatamenn til staðfestingar friðar ok samlyndis ok bróðurligs samþykkis ok ástar milli ýmissa þjóðdeilda landa þessa.

At endingu biðjum vér yðr, hæstvirðu herrar ok lærifeðr! at taka þessu váru svari, svá sem þat er veitt, ok þat vel at virða.

Reykjavíkrskóla 6 dag maim. 1862.

Bjarni Johnson,
Rector.

Gunlögsen. Jens Sigurðsson. H. K. Friðriksson. G. Magnusson.
J. Gudmundsson. H. Arnason. Jón Þorkelson.

Til enna hæstvirðu háskólakennanda ok lærifeðra við háskóla Friðreks konungs.

Viri clarissimi et illustrissimi!

Litteras vestras honorificentissimas, qvibus nos ad solemnia in memoriam conditæ vestræ Universitatis celebranda benigne invitastis, non nisi finito festo vestro accepimus; quare, etiamsi impedimenta sumptusque longinqvæ profectionis superari potuissent, omni itineris suscipiendi consilio vobisqve coram gratulandi opportunitate supersedendum fuit. Valde tamen vestræ litteræ nobis gratæ erant; declarabant enim vestra erga nos studia insignemqve benevolentiam, cum inter publicam lætitiam de nostra quoqve schola admoneremini; idque genus honoris eo pluris facere debemus, qvod in hoc extremo orbis angulo delitescentes a commerciis fere doctorum virorum interclusi sumus, nisi forte unus aut alter ad nos invisendos ab externis gentibus huc aberravit, quorum qvidem ipsorum perrarum est ut aliqvis ex Norvegia adveniat.

Igitur ex his vestris litteris luculenter apparet, vos huic unicæ hujus insulæ scholæ, qvantumvis obscuræ atqve humili, omnia bona cupere, gratoqve animo agnosci debet, qvod vos, viri clarissimi, antiqvæ sangvinis

conjunctionis communisqve ortus memores, non estis, in tanta vestra celebritate, nostros qvoqve plausus dedignati.

Ac sane est, qvod sincere vobis gratulemur. Norvegia, antiqva nostra patria, cultus et disciplinæ nostræ incunabula, cum maxime prosperitate domi, auctoritate foris florentissima, tot difficultatibus superatis, suæ ob admirandos in scientiis et litteris Universitatis profectus qvinqvaginta annorum spatio gloriam eo provexit, ut jam omnium judicio cum præcipuis ejus generis institutis comparari possit; sicqve saltem pristinæ septentrionis virtutis pondus et auctoritatem pro virili parte sustinet atqve tuetur, et qvicunqve Islandorum hoc consangvinei populi statu non lætetur aliqvamqve ejus laudis partem ad se qvoqve redundare non putet, is omnis pæne humanitatis expers judicandus sit, idqve eo magis, qvod vestra studia historica ad nostram qvoqve patriam extendistis, ad ipsiusqve historiam illustrandam plurimum contulistis.

Consolemur potius vestris commodis atqve profectibus tenuitatem rerum nostrarum, vestræqve Universitati atqve adeo universæ patriae vestræ omnia fausta precati, hujus gloriæ et felicitatis perpetuitatem a Deo O. M. omnibus votis exposcamus. Immo non possumus, qvamcunqve tandem sortem Deus nobismet ipsis reservat, qvin hac occasione admoniti, ab eo supplices postulemus, ut hunc nostrum septentrionem, qvo ad tantas res efficiendas pro infinita sua sapientia usus est, ne qvando senescere patiatur, prosperum ac potentem conservet ab insidiosisqve externorum hostium aggressionibus tutum præstet; id enim vel maxime majoribus nostris laudi ducendum esse judicamus, qvod communis septentrionis originis memoriam litterarum monumentis consignarunt, rerum gestarum gloriam scriptis propagarunt et ad pacem et concordiam stabiliendam, ad consensum et amorem inter diversos ipsius populos firmandum, locupletissimi testes et gravissimi auctores et hortatores exstiterunt.

Vos, viri clarissimi, etiam atqve etiam rogatos volumus, ut hanc qvalemcunqve responsionem nostram æqvi boniqve consulatis.

Scholæ Reykjavicenci pridie Nonas Majas MDCCCLXII.

Bjarni Johnson

Rector.

Gunløgsen. Jens Sigurðsson. H. K. Freðriksson. G. Magnússon.

Yfirkennari. J. Gudmundsson. H. Arnason. Jón Þorkelsson.

Clarissimis et illustrissimis Professoribus et Doctoribus Universitatis Litterariæ Regiæ Fredericianæ.

FRA SKIENS LÆRDE SKOLE.

Til det academiske Collegium ved det kongelige Frederiks Universitet.

Vi undertegnede Lærere ved Skiens lærde og Realskole, som ved Afstanden og vore Embedsforretninger ere hindrede fra personlig at deeltage i den Fest, hvormed det norske Universitet førstkommende 2den September efter 50 Aars Forløb feirer sin Stiftelsesdag, tillade os herved gjennem det høiagtede Collegium at frembringe vor Lykønskning i denne Anledning.

Ligesom vi selv, der samtlige have modtaget vor academiske Dannelse ved dette Universitet, med Taknemmelighed paaskjønne de Goder, vi derved ere blevne deelagtige i, saaledes have vi ogsaa i vor Kaldsstilling en særskilt Opfordring til at tolke denne Taknemmelighedsfølelse i den studerende Ungdoms Navn, som betroet til vor Underviisning optages ved Universitetet og der indvies i Videnskabens høiere Erkjendelse. Vi vide ogsaa, at den friske Begeistring, hvormed Universitetets Stiftelse i sin Tid blev hilset af det norske Folk, endnu lever i Nationen som en moden Erkjendelse af de store Tjenester, som det i den forløbne Mellemtid har ydet det hele Folks aandelige Udvikling og Selvstændighed.

Det er derfor vort tillidsfulde Haab, at det norske Universitet ved Folkets og Statsstyrelsens Velvillie fremdeles vil blive udrustet med Midlerne til at hævde den hæderlige Rang, det indtager blandt den dannede Verdens Høiskoler, og vi udtale det levende Ønske, at det under Himlens Velsignelse til sene Tider maa vedblive at udbrede Aandens Lys over vort Fædreland, at det stedse maa blive nævnt som et Sted, hvor den frie videnskabelige Forskning skal finde et trygt Hjem, og enhver sand Stræben af Lærere og Disciple en hædrende Paaskjønnelse.

Skiens lærde og Realskole den 30te August 1861.

H. J. Hammer. V. Stoltenberg. H. Arentz. P. Holfeldt. Aug. Arctander.
Abr. Andersen. O. Nielsen. J. Hansen.

FRA CONFERENTSRAAD WERLAUFF.

Til Secretariatet ved det Kongelige norske Universitet.

Som det Kjøbenhavnske Universitets Senior, som den eneste tilbageværende Collega med Flere af det norske Universitets ældste Lærerstamme, som Een af de faa Nulevende, der bivaanede den betydningsfulde Fest, hvormed den kjøbenhavnske Afdeeling af Selskabet for Norges Vel, i en skjebnesvanger Tid, den 11te December 1811 hilsede det vordende norske Universitet, vilde det være mig en kjær Tanke, i mit Livs sildige Aften at kunne overvære den Fest, som det i fuld Virksomhed blomstrende Universitet vil afholde til Erindring om dets 50aarige Stiftelsesdag.

Men, i mit 81de Aar er Udførelsen af denne Tanke for mig en Umuelighed.

Næst at yttre min inderlige Tak for den mig forundte hædrende Indbydelse, kan jeg derfor kun, gjennem disse Linier, udtale mine varmeste Ønsker for det norske Universitets Fremtid.

Kjøbenhavn den 29de Juli 1861.

Ærbødigst
Werlauff.

